

3. מאפיינים חברתיים וכלכליים של הקשישים

מבוא

פרק זה של השנתון עוסק במאפיינים חברתיים וכלכליים נבחרים של הקשישים. מוצגים בו נתונים על רמת השכלה, על תעסוקה, על מקורות הכנסה והרכב הוצאות, ואינדיקציות למצב הכלכלי, כגון: מקבלי השלמת הכנסה, תחולת העוני ובעלות על מוצרים בני-קיימא. כמו כן מוצגים נתונים על מאפיינים חברתיים נוספים, כגון הרגלי בילוי זמן, מצב הדיור וחשיפה לאלימות וכן לוחות מתוך הסקר החברתי של הלמ"ס, המתארים את מצבם החברתי של הקשישים, בנושאים כגון תחושת הבדידות, רמת הדתיות, התנדבות ועוד.

אחד המאפיינים החשובים הוא רמת ההשכלה, הן כאינדיקציה כללית למצב חברתי-כלכלי, והן בגלל הקשר בין השכלה לבין מאפיינים אחרים, ובהם: תעסוקה, מצב בריאות, הרגלי בריאות, צרכים ודפוסי שימוש בשירותי בריאות ורווחה ודפוסי בילוי זמן.

השתתפות קשישים בכוח העבודה, אף היא גורם חשוב, הן כמקור הכנסה המשפיע על מצבם הכלכלי, והן בגלל חשיבותה של העבודה בחיי האדם המבוגר, אשר משפיעה גם על מעורבותו החברתית. דפוסי ההשתתפות בכוח העבודה מושפעים ממדיניות חברתית, ולא רק מתהליכים חברתיים וכלכליים. הנתונים המוצגים בשנתון מתייחסים גם לאנשים שטרם הגיעו לגיל פרישה, כלומר בני +55, מכיוון שתהליכי הפרישה מתחילים כבר בגילים אלו. מאחר שגיל הפרישה לגברים ולנשים אינו זהה, מוצגים רבים מהלוחות בפרק זה עבור גברים בני 65 ומעלה ונשים בנות 60

ומעלה. גיל הפרישה נמצא בימים אלו בתהליכי שינוי, אולם מערכות הרווחה עדיין מציגות נתונים על פי גיל הפרישה הישן. נתונים על גיל הפרישה החדש אפשר למצוא בלוח 1.4 ובהסברים ללוח במבוא לפרק 1.

בדרך כלל, הנתונים בלוחות מוצגים ברמת הפרט או לפי הרכב משק הבית, אולם, במספר לוחות העוסקים במצב הכלכלי הוצגו נתונים המתייחסים למשקי בית שבראשם עומד קשיש, דהיינו, לפי ראש משק הבית.

הנתונים בפרק זה מבוססים על נתוני המוסד לביטוח לאומי, על סקרי כוח אדם, על סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות ועל הסקר החברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. כמו כן מובאים נתונים מתוך סקר ארצי שנערך על ידי מאיירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל בשנת 2003 בנושא השפעת קשיים כלכליים על היבטים נבחרים בחיי הקשישים.

ממצאים עיקריים

- ♦ **בחינת מספר שנות לימוד** בקרב הקשישים מלמדת כי ב-2005 למדו 17% מהם עד ארבע שנות לימוד, 52% למדו 5-12 שנות לימוד ו-31% למדו +13 שנות לימוד. בהשוואה לכלל האוכלוסייה בגיל 15 ומעלה, לקשישים פחות שנות לימוד. למשל, בקרב כלל האוכלוסייה, בקצה האחד - 4% הם בעלי 0-4 שנות לימוד, ובקצה השני - 41% הם בעלי +13 שנות לימוד (לוח 3.1).
- **במהלך השנים** עלתה מאוד רמת ההשכלה בקרב הקשישים. לדוגמה, בשנת 1970, כ-41% מהם למדו עד ארבע שנות לימוד לעומת 17% בשנת 2005, ורק כ-11% היו בעלי +13 שנות לימוד ב-1970 לעומת 31% בשנת 2005 (לוח 3.1).
- **קיימים הבדלים בשנות לימוד בין המינים:** בשנת 2005, אחוז הגברים הקשישים שלמדו עד ארבע שנות לימוד (13%), נמוך מזה של הנשים הקשישות (20%), ובקצה השני 35% מהגברים למדו +13 שנות לימוד, לעומת 29% מהנשים (לוח 3.1).
- **קיימים הבדלים במספר שנות לימוד בין קבוצות האוכלוסייה:** אחוז הקשישים היהודים שלמדו עד ארבע שנות לימוד נמוך מאחוז הקשישים הערבים, הן בקרב הגברים והן בקרב הנשים. אחוז הקשישים הערבים שלמדו

עד ארבע שנות לימוד הגיע בשנת 2005 ל-45% בקרב הגברים ול-76% בקרב הנשים, לעומת 10% ו-16%, בהתאמה, בקרב היהודים (לוח 3.2).

- קיימים הבדלים במספר שנות ההשכלה גם בקרב הקשישים היהודים לפי יבשת הלידה. אחוז ילידי אסיה-אפריקה שלמדו עד ארבע שנות לימוד מגיע ל-33% לעומת 3% בקרב ילידי ישראל ולעומת 6% בקרב ילידי אירופה-אמריקה. הבדלים אלו ניכרים גם בקצה השני של הסקלה: ל-9% מילידי אסיה-אפריקה יש השכלה של +13 שנות לימוד, לעומת 46% בקרב ילידי ישראל ו-42% בקרב ילידי אירופה-אמריקה (לוח 3.3).

- בבחינת **תעודת הסיום הגבוהה** ביותר שקיבלו, נמצא של-26% מבני +65 התעודה הגבוהה ביותר היא של בית ספר יסודי או חטי"ב, בהשוואה ל-23% בקרב כלל האוכלוסייה (בני 15 ומעלה). אחוז הקשישים אשר תעודת הסיום הגבוהה ביותר שלהם היא תעודת בגרות (11%) נמוך בהשוואה לכלל האוכלוסייה (22%). עם זאת, לא נמצאו הבדלים בשיעור בעלי תואר אקדמי בקרב בני 65 ומעלה לעומת השיעור בקרב כלל האוכלוסייה (כחמישית בקרב שתי האוכלוסיות); (לוח 3.5).

◆ ב-2005 **השתתפו בכוח העבודה** 10% מבני 65 ומעלה: 16% מהגברים ו-6% מהנשים. בקרב בני 65-69 השיעור גבוה יותר ומגיע ל-20%: 29% מהגברים ו-12% מהנשים. עם השנים, ירדו שיעורי ההשתתפות של הקשישים הגברים בכוח העבודה: בשנת 1970 היה שיעור ההשתתפות כמעט כפול לעומת השיעור בשנת 2005. בקרב הנשים לא נמצא שינוי בשיעור ההשתתפות בתקופה זו. עם זאת, בין השנים 2000-2005 חלה עליה בשיעור ההשתתפות בקרב הגברים והנשים כאחד (לוח 3.6).

- אחוז הגברים בכוח העבודה ירד, לא רק בקרב בני +65, אלא גם **בקרב בני 55+**. בשנת 1970 כ-89% מהגברים בני 55-64 השתתפו בכוח העבודה, לעומת 69% בשנת 2005. עם זאת, בין השנים 2000-2005 חלה עליה בהשתתפות הגברים בני 55-64 בכוח העבודה מ-64% ל-69%. אחוז הנשים בנות 55-64 בכוח העבודה גדל והגיע ל-46% בשנת 2005 לעומת 22% בשנת 1970 (לוח 3.6).

- שיעור **המועסקים** בני +65 ירד עם השנים מ-18% ב-1970 ל-10% ב-2005 אולם, מאז 2001 קיימת מגמת עליה בשיעור המועסקים (לוח 3.7). שיעור בני

65+ **המועסקים במשרה חלקית** עומד על 56% מתוך המועסקים, לעומת 28% בקרב בני 55-64. אחוז הגברים בני 65+ המועסקים במשרה חלקית עלה מ-37% ב-1970 ל-48% ב-2005, וגם אחוז הנשים המועסקות במשרה חלקית עלה במהלך השנים - מ-62% ב-1970 ל-71% ב-2005. עם זאת, בשלוש השנים האחרונות קיימת ירידה בחלקם של המועסקים במשרה חלקית (לוח 3.8).

- שיעור ההשתתפות של בני 65+ בכוח העבודה גבוה יותר במחוזות תל אביב, המרכז והצפון (כ-12%). בקרב כלל האוכלוסייה (בני 15 ומעלה), המחוזות שבהם שיעור ההשתתפות הוא הגבוה ביותר הם המרכז, תל אביב וחיפה (61%, 59% ו-54% בהתאמה); (לוח 3.10).

- שיעור ההשתתפות בכוח העבודה בגיל 65+ עולה עם העלייה ברמת ההשכלה. כך, למשל, בשנת 2005 7% מהקשישים שלמדו בין חמש לשמונה שנות לימוד השתתפו בכוח העבודה, לעומת 22% מהקשישים שלמדו +16 שנות לימוד (לוח 3.11).

- שלושת **הענפים הכלכליים** המובילים מבחינת תעסוקת גברים בני 65+ הם שירותים עסקיים, תעשייה ומסחר. נשים בנות 65+ מועסקות יותר בשירותי בריאות ורווחה, במסחר ובשירותים עסקיים (לוח 3.12).

- מבחינת **משלחי-היד** של הקשישים המועסקים עולה כי הגברים הם אקדמאים; עובדים מקצועיים בתעשייה ובבינוי; סוכנים, עובדי מכירות ועובדי שירותים; וכי הנשים הן: סוכנות, עובדות מכירות ועובדות שירותים; עובדות פקידות; ואקדמאיות (לוח 3.13).

♦ ב-2005 **ההכנסה הכספית ברוטו** במשקי בית שבהם גרים קשישים (בפסקאות המתייחסות לנתוני הכנסות והוצאות - גברים בני 65+ ונשים בנות +60) הייתה 8,358 ש"ח בממוצע לעומת 11,680 ש"ח בממוצע בכלל משקי הבית. ההכנסה הממוצעת ברוטו לנפש סטנדרטית (כלומר ההכנסה המתחשבת במספר הנפשות במשק הבית) הייתה 4,049 ש"ח במשקי בית שבהם גרים קשישים, ו-4,269 ש"ח בכלל משקי הבית. ההכנסה החציונית ברוטו הייתה 5,963 במשקי בית שבהם גרים קשישים, במשק בית של קשיש בודד הייתה 3,032 ש"ח ואילו במשק בית של זוג שלפחות אחד מהם קשיש, 6,689 ש"ח ובקרב כלל משקי הבית באוכלוסייה 8,450 ש"ח. כשבוחנים את **ההכנסה הממוצעת נטו לנפש**

סטנדרטית (כלומר ההכנסה המתחשבת במספר הנפשות במשק הבית וגם לוקחת בחשבון תשלומי ההעברה) מצטמצמים ההבדלים בהכנסות בין משקי בית של קשישים לבין כלל משקי הבית באוכלוסייה. שלושים ושבעה אחוזים מהכנסות משקי הבית שבהם גרים קשישים הן מעבודה; 28% מההכנסות הן מקצבאות ומתמיכות של המוסד לביטוח לאומי ו-25% מפנסיות ומקופות גמל. במשקי בית של קשישים בודדים 40% מההכנסות הן קצבאות ותמיכות של המוסד לביטוח לאומי; 37% מפנסיות ומקופות גמל, ו-9% מעבודה. בקרב כלל משקי הבית באוכלוסייה 77% מההכנסות הן מעבודה; 7% מפנסיות ומקופות גמל, ו-10% מקצבאות ותמיכות של המוסד לביטוח לאומי (לוח 3.14).

♦ ב-2005 קיבלו 34% מהקשישים **פנסייה שוטפת ממקום עבודה** או מקופת פנסייה הקשורה בעבודה (לא כולל הכנסות שוטפות ממקור פרטי ופנסיות מחו"ל). בקרב הגברים, 48% קיבלו פנסייה, לעומת 28% בקרב הנשים (לוח 3.15).

♦ עשרים ושבעה אחוזים ממקבלי קצבת זיקנה ושאיירים קיבלו **השלמת הכנסה** מהמוסד לביטוח לאומי בשנת 2005. אחוז מקבלי השלמת הכנסה נמצא במגמת ירידה מאז 1980, אז עמד השיעור על 45%. אחוז מקבלי השלמת הכנסה **על פי חוק הביטוח הלאומי** ירד באופן משמעותי במהלך השנים, כך, למשל, בשנת 1990 קיבלו 27% השלמת הכנסה לעומת 18% בסוף שנת 2005 (לוח 3.16).

- קיימים **הבדלים בין היישובים** השונים בארץ בשיעור המקבלים **השלמת הכנסה**, מבין מקבלי קצבת זיקנה ושאיירים. היישובים הבולטים באחוז הגבוה יחסית של מקבלי השלמת הכנסה (למעלה מ-55% מהגבוה לנמוך) הם: כסיפה, שגב-שלום, בני עיי"ש, ערעה בנגב, לקיה, אריאל, קצרין, רהט, מעלות-תרשיחא, תל שבע, כרמיאל, ערד, נצרת עילית, אופקים, נתיבות, שדרות. היישובים הבולטים באחוז הנמוך יחסית של מקבלי השלמת הכנסה (עד 10% מהנמוך לגבוה) הם להבים, עומר, כפר ורדים, מיתר, פרדסייה, שוהם, אבן יהודה, רמת השרון, גבעתיים, אורנית, בית דגן, תל מונד, זכרון יעקב, מבשרת ציון, כוכב יאיר, רמת ישי (לוח 3.17). המועצות האזוריות הבולטות באחוז גבוה של מקבלי השלמת הכנסה הן: מגילות (50%), אל בטוף (36%); (לוח 3.18).

- הרכיב העיקרי **ההוצאה החודשית הממוצעת** של משקי בית של קשישים הוא דיור (28%). במשקי בית שבהם גר קשיש לבדו משקלו של רכיב זה גבוה

במיוחד (36%) לעומת 28% במשקי בית של זוג ו-22% בכלל משקי הבית. מזון הוא הסעיף השני בגודלו בהוצאות משקי בית שבהם גרים קשישים (17%). במשקי בית של קשישים בודדים מהווה סעיף המזון 14% מההוצאה, ובמשקי בית של זוג זהו הסעיף השלישי בגודלו (17%). במשקי בית של זוג, סעיף התחבורה והתקשורת מהווה 18% מההוצאה, בעוד שבמשק בית של יחיד סעיף זה מהווה רק 11% מההוצאה. בקרב כלל משקי הבית באוכלוסייה, הרכיבים העיקריים בהוצאה החודשית הם דיור (22%), תחבורה ותקשורת (20%) ומזון (16%). ההוצאה הממוצעת לבריאות במשקי בית שבהם גרים קשישים (8%) גבוהה לעומת כלל משקי הבית (5%); (לוח 3.19).

- ההוצאה על חשמל וחימום הדירה מהווה 32% מההוצאות על **אחזקת הדירה ומשק הבית** במשקי בית של קשישים (35% בכלל משקי הבית באוכלוסייה). הרכיב של **עזרה בבית** גבוה יותר במשקי בית של קשישים (20% מההוצאה על משק הבית) לעומת כלל משקי הבית באוכלוסייה (14%); (לוח 3.20).

- **בהוצאות על בריאות**, הרכיב של ריפוי שיניים נמוך יותר במשקי בית של קשישים לעומת כלל משקי הבית (לוח 3.20).

- מתוך **ההוצאה לתחבורה ולתקשורת**, סעיף ההוצאות לכלי רכב הוא הגבוה ביותר ומהווה 51% במשקי בית שבהם גרים קשישים ו-38% במשקי בית של קשישים הגרים לבדם (58% בכלל משקי הבית). הוצאות טלפון, דואר ותקשורת של קשישים הגרים לבד הן 24% מההוצאות התחבורה והתקשורת לעומת 15% בקרב משקי בית של זוג קשישים (לוח 3.20).

♦ **התפלגות הכנסות משקי בית** מראה כי למשקי בית של קשישים (בודד או זוג) התפלגות שונה מהתפלגות כלל משקי הבית באוכלוסייה. ברמת הכנסות של עד 1,000 ש"ח חלקם של משקי בית של קשישים קטן מאשר חלקם של כלל משקי הבית באוכלוסייה: 2% לעומת 8%. אולם ברמת הכנסות שבין 1,000 ל-2,000 ש"ח חלקם של משקי הבית של הקשישים גבוה בהרבה מאשר חלקם של כלל משקי הבית באוכלוסייה: 35% לעומת 24% ובמיוחד במשקי בית של זקנים בודדים (40%). ברמת הכנסות של 7,000 ש"ח ומעלה, אין הבדל משמעותי בין משקי בית של קשישים לבין כלל משקי הבית באוכלוסייה (כ-10%), אולם במשקי בית של זוג קשישים האחוז גבוה יותר ומגיע ל-13% (לוח 3.21).

- במיון על-פי הכנסה נטו של משק הבית לנפש סטנדרטית ב-2005 מהווים משקי הבית של קשישים 19% ממשקי הבית **בעשירון התחתון** ו-28% ממשקי הבית **בעשירון העליון**. משקי בית של קשישים מהווים 27% מכלל משקי הבית באוכלוסייה (לוח 3.22).
- **מדידת השוויוניות** בהתפלגות ההכנסות נטו לנפש סטנדרטית באמצעות **מדד ג'יני** מראה כי מידת אי-השוויון במשקי בית של קשישים (בודד או זוג) בשנת 2005 היא 0.418 וכי היא גבוהה ממידת אי-השוויון בכלל משקי הבית באוכלוסייה (0.387); (מדד ג'יני נע בין 0 ל-1, וככל שהוא קרוב יותר ל-1 אי-השוויון גדול יותר). בתקופה שבין 2001 ל-2005 גדל אי-השוויון במשקי בית של קשישים יותר מאשר בכלל משקי הבית (לוח 3.23).
- בדירוג הרשויות המקומיות לפי שיוכן **לאשכול חברתי-כלכלי**, בשנת 2003, נמצא כי 5% מהקשישים חיים ברשויות מקומיות המשתייכות לשלושת האשכולות הנמוכים ביותר, בהשוואה ל-14% מכלל האוכלוסייה החיה ברשויות אלו. ארבעים ותשעה אחוזים מהקשישים חיים ברשויות המשתייכות לאשכולות הרביעי עד השישי, ו-45% מהקשישים חיים ברשויות המשתייכות לאשכולות השביעי והשמיני (35% בכלל האוכלוסייה). האשכול הממוצע של הרשויות שבהן חיים הקשישים לפי שיוכן הכלכלי-חברתי הוא 5.9 ואילו האשכול הממוצע בקרב כלל האוכלוסייה הוא 5.3 (לוח 3.24).
- ◆ בשנת 2005 היו כ-94 אלף **משפחות עניות** (לאחר תשלומי העברה ומסים ישירים) אשר בראשן עומד קשיש (בפסקאות המתייחסות לנתוני עוני - גברים בני +65 ונשים בנות +60). כ-163 אלף נפשות חיות במשפחות אלו ומהוות כ-25% מכלל הנפשות החיות במשפחות אשר בראשן עומד קשיש. תחולת העוני בקרב משפחות אשר בראשן עומד קשיש ירדה באופן ניכר בעקבות תשלומי ההעברה. לפני תשלומים אלו היה מספר המשפחות העניות אשר בראשן עומד קשיש כ-220 אלף, והן היו 57% מכלל המשפחות אשר בראשן עומד קשיש, כלומר ירידה של 57% במספר המשפחות העניות (לוח 3.25).
- בחינת **העוני בקרב הקשישים לפי הרכב משק הבית** מראה כי אחוז הקשישים העניים גבוה יותר בקרב קשישים הגרים לבד ומגיע ל-26% לעומת 22% בקרב קשישים הגרים עם בן זוג ו/או עם ילדים (לוח 3.26).

- משפחות שבראשן עומד קשיש הן 23% מהמשפחות העניות בישראל בשנת 2005 (לאחר תשלומי העברה ומסים ישירים), והן מהוות 19% מכלל המשפחות באוכלוסייה (לוח 3.27).
- ◆ על פי סקר של מאירס-גיוינט מכון ברוקדייל שנערך בשנת 2003, 12% ממשקי הבית של בני +65 סובלים מאי-ביטחון תזונתי בינוני (דהיינו יש דאגה לגבי הספקת המזון וניהול תקציב המזון, יש מגמה של צמצום באיכות המזון ויש מגמה מתונה של צמצום בהיקף צריכת המזון), ו-7% ממשקי הבית סובלים מאי-ביטחון תזונתי חמור (יש דאגה רבה לגבי הספקת המזון וניהול תקציב המזון ויש צמצום ניכר באיכות המזון ובהיקף צריכתו); (לוח 3.28).
- ב-68% ממשקי הבית של בני +65 לא קר בחורף. ב-15% ממשקי הבית קר לפעמים, ב-9% קר לעתים קרובות וב-8% קר תמיד (לוח 3.29).
- ב-85% ממשקי הבית של בני +65 יש **מים חמים** כל יום, ב-10% יש מים חמים 2-3 פעמים בשבוע, ב-5% יש מים חמים פעם בשבוע או בכלל אין (לוח 3.30).
- בשנת 2005, ל-77% ממשקי הבית שבהם גרים קשישים הייתה **דירה בבעלותם**. ל-71% ממשקי הבית בקרב כלל האוכלוסייה דירה בבעלותם (לוח 3.32).
- ◆ על פי נתוני הסקר החברתי משנת 2004 73% מבני +65 **גרו בדירה הנמצאת בבעלותם** (לוח 3.33). לבני +65 **ותק מגורים** רב יותר בדירתם הנוכחית מאשר לבני +20. רק 7% מבני +65 גרים בדירתם הנוכחית עד שנה, לעומת 14% מבני +20. 48% מבני +65 גרים יותר מעשרים שנה בדירתם הנוכחית לעומת 24% מבני +20 (לוח 3.34).
- ◆ לפי נתוני הסקר החברתי משנת 2004, 22% מהקשישים סובלים מהעדר **גישה נוחה לדירתם** בגלל מדרגות, לעומת 17% מבני +20. ל-41% מהקשישים יש מעלית בבניין מגוריהם. 29% מהקשישים **חוששים ללכת לבד באזור מגוריהם** בשעת החשכה (בהשוואה ל-24% מבני +20), ושיעור הנשים הקשישות החוששות ללכת לבד באזור מגוריהן יותר מכפול מזה של הגברים (41% לעומת 15%, בהתאמה). כשליש מהקשישים סובלים מרעש בדירה או מזיהום אוויר באזור מגוריהם (לוח 3.35).

- ◆ קיימים הבדלים באשר לבעלות על מוצרים בני-קיימא בין משקי בית של קשישים לבין כלל משקי הבית באוכלוסייה. לדוגמה, ב-68% ממשקי הבית שבהם גרים קשישים יש מכשיר מיקרוגל, לעומת 80% מכלל משקי הבית באוכלוסייה. ב-57% ממשקי הבית של קשישים בודדים יש מכשיר מיקרוגל, וב-75% ממשקי הבית שבהם גרים בני זוג שלפחות אחד מהם קשיש. מכונת כביסה מצויה ב-92% ממשקי הבית שבהם גרים קשישים, וב-94% מכלל משקי הבית, אולם רק ב-83% ממשקי הבית שבהם גרים קשישים לבד. ב-34% ממשקי הבית שבהם גרים קשישים יש מחשב ביתי, וב-62% ממשקי הבית באוכלוסייה. במשקי בית של קשישים הגרים לבד, ל-14% יש מחשב ביתי. ל-66% ממשקי הבית שבהם גרים קשישים יש טלפון סלולרי (לפחות אחד), ל-86% ממשקי הבית בקרב כלל האוכלוסייה ול-42% ממשקי הבית של קשישים הגרים לבד (לוח 3.36).
- ◆ לפי נתוני הסקר החברתי, בשנת 2004 הייתה ל-35% מבני +65 **מכונית פרטית או מסחרית** (עד 4 טון), ל-44% מהגברים ול-28% מהנשים. בקרב בני +20 ל-62% הייתה מכונית. הבעלות על רכב יורדת עם העלייה בגיל: ל-44% מבני 65-74 יש מכונית ורק ל-23% מבני +75 (לוח 3.37).
- שלושים אחוזים מהקשישים **מורשים לנהוג** (בשנת 2005). אחוז הגברים המורשים לנהוג גבוה מאחוז הנשים (51% ו-15%, בהתאמה). אחוז המורשים לנהוג בקרב כלל האוכלוסייה בגיל 17 ומעלה (65%) גבוה בהרבה מאחוז המורשים לנהוג בקרב הקשישים (לוח 3.38).
- ◆ מהסקר החברתי של 2004 עולה כי לפחות פעם בשבוע 73% מבני +65 **נפגשים** ו-87% **מדברים בטלפון עם מישהו מבני משפחתם** שאינם גר אצלם. באוכלוסייה הערבית נפגשים יותר (85%) ומדברים פחות בטלפון (57%); (לוח 3.39). ל-73% מבני +65 יש **חברים** שאצלם הם נפגשים או מדברים בטלפון (74% מהיהודים ו-59% מהקשישים הערבים); (לוח 3.40).
- ◆ תשעה עשר אחוזים מבני +65 מרגישים **בדידות** לעתים קרובות; 11% מהגברים ו-25% מהנשים. רק 10% מבני +20 דיווחו על הרגשת בדידות לעתים קרובות (לוח 3.41).
- ◆ מהסקר החברתי של 2004 עולה כי ארבעה עשר אחוזים מבני +55 עוזרים להוריהם בטיפול אישי לעומת 8% מבני +20. שלושים ושמונה אחוזים מבני +55

עוזרים להוריהם בסידורים שונים, ו-21% מסייעים בעזרה כספית. שלושים ושמונה אחוזים מבני 55+ המסייעים להוריהם משקיעים בכך מעל 5 שעות שבועיות לעומת 20% מבני 20+ המסייעים להוריהם מעל 5 שעות שבועיות (לוח 3.42).

◆ שנים עשר אחוזים מהקשישים **מתנדבים**: 15% מהגברים ו-9% מהנשים. מתוך המתנדבים באופן קבוע, קרוב למחצית עושים זאת במסגרת ארגון. בקרב בני 20+ שיעור המתנדבים הוא 16% (לוח 3.43).

◆ מנתוני סקר הרגלי קריאה, בילוי וספורט של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנערך ב-1999, עולה כי 61% מהקשישים **קוראים עיתון יומי** פעם בשבוע לפחות לעומת 76% בקרב כלל האוכלוסייה (בגיל 14+). לגבי שפת העיתונים, 35% מהקשישים קוראים בעברית בלבד ו-22% קוראים עיתון בשפות אחרות בלבד. עוד עולה מהסקר כי 38% מהקשישים **קוראים ספר** אחד בחודש לפחות, לעומת 47% בקרב כלל האוכלוסייה, ו-8% מהם רשומים בספרייה (לעומת 20% בקרב כלל האוכלוסייה); (לוח 3.44).

◆ עוד עולה מנתוני הסקר כי שליש מבני 65+ **ביקרו במופעי במה** לפחות פעם אחת בשנה האחרונה לעומת 43% מכלל האוכלוסייה. 20% מבני 65+ ביקרו במוזיאון בארץ לפחות פעם אחת בשנה האחרונה (28% בכלל האוכלוסייה) ו-12% צפו בסרט בבית קולנוע פעם אחת לפחות בחודש האחרון לפני הסקר (32% בכלל האוכלוסייה); (לוח 3.45).

◆ לפי הסקר החברתי של 2004 27% מבני 65+ **יצאו לנופש או לטיול** בארץ שכלל לינה מחוץ לבית (32% מהגברים ו-22% מהנשים), לעומת 48% מבני 20+. 30% מבני 65-74 יצאו לנופש לעומת 23% מבני 75+. 22% מבני 65+ יצאו לנופש או לטיול בחוץ לארץ: 26% מבני 65-74 ו-17% מבני 75+ (לוח 3.46). 20% מהקשישים השתתפו בחוגים (21% מכלל בני 20+). גם בקרב הקשישים וגם בקרב כלל האוכלוסייה, אחוז הנשים המשתתפות בחוגים גבוה מזה של הגברים (לוח 3.47).

◆ שנים עשר אחוזים מבני 65+ **משתמשים במחשב**, 17% מהגברים ו-8% מהנשים. מתוך בני 65+ שהשתמשו במחשב, 70% **השתמשו באינטרנט** (לוח 3.48).

- ◆ מהסקר החברתי של 2004 עולה כי 14% מבני 65+ דיווחו כי **נחשפו לעבריינות**. בין היתר, מעשים אלה כוללים פריצה לדירה (6% מהקשישים) וגנבה ללא שימוש בכוח או ללא איום בשימוש בכוח (5%). על פריצה לרכב התלוננו 11% מהקשישים. חמישים ותשעה אחוזים מהנפגעים מפריצה לדירה ו-59% מהנפגעים מפריצה לרכב דיווחו על כך למשטרה (לוח 3.49).
- ◆ לפי הסקר החברתי של 2004, 77% מהקשישים דיווחו על **שביעות רצון מהחיים** באופן כללי (15% מרוצים מאוד ו-62% מרוצים). לעומת זאת, 82% מכלל בני 20+ דיווחו על שביעות רצון מהחיים באופן כללי (28% מרוצים מאוד ו-54% מרוצים); (לוח 3.50).
- ◆ **רמת הדתיות** של בני 65+ שונה מזו של בני 20+, לפני נתוני הסקר החברתי. בקרב היהודים, עשרה אחוזים מבני 65+ ו-9% מבני 20+ הגדירו עצמם כדתיים. ארבעים ואחד אחוזים מבני 65+ היהודים ו-45% מבני 20+ הגדירו עצמם לא-דתיים - חילוניים. בקרב האוכלוסייה הלא-יהודית, 65% מבני 65+ מגדירים עצמם כדתיים מאוד או דתיים (מהם 26% כדתיים מאוד). לעומת זאת 54% מבני 20+ הגדירו עצמם כדתיים מאוד או דתיים (מהם 10% כדתיים מאוד); (לוח 3.51).

הגדרות והסברים

קבוצות אוכלוסייה ודת: החל משנת 1999, שינתה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה את ההגדרות של קבוצות האוכלוסייה. לפי ההגדרה החדשה, הקבוצה "יהודים ואחרים" כוללת יהודים, נוצרים שאינם ערבים ואנשים ללא סיווג דת; הקבוצה "אוכלוסייה ערבית" כוללת מוסלמים, נוצרים-ערבים ודרוזים. הנתונים מוצגים על-פי ההגדרה החדשה, אם כי, כאשר מדובר בנתונים שקדמו לקביעת ההגדרה החדשה, כגון לוחות היסטוריים או לוחות המבוססים על סקרי כוח אדם, הם מוצגים על-פי ההגדרה הקודמת של קבוצות אוכלוסייה: יהודים בלבד, וקבוצת "בני דתות אחרות", הכוללת ערבים, נוצרים שאינם ערבים ואנשים ללא סיווג דת.

סקרי כוח אדם: לוחות רבים בפרק זה מקורם בסקרי כוח אדם, המבוצעים על-ידי הלמ"ס משנת 1954. אוכלוסיית הסקר כוללת את האוכלוסייה הקבועה (דה-יורה) של מדינת ישראל - בני 15 ומעלה, את התושבים היהודים הגרים ביהודה, בשומרון ובחבל עזה וגם עולים בכוח ותושבים קבועים השוהים בחוץ לארץ תקופה של פחות

משנה. לא נכללו בסקר תיירים ותושבים ארעיים, אלא אם כן שהו בישראל יותר משנה ברציפות. החל מ-1968, נכללה בסקר אוכלוסיית מזרח ירושלים, והחל משנת 1982 נכללו גם התושבים הדרוזים בנפת גולן.

למידע נוסף על סקרי כוח אדם, מומלץ לעיין במקור.

שנות לימוד: מספר השנים שלמד הנחקר באופן סדיר בבתי ספר, ולא לימוד עצמי או השתתפות בקורסים לא סדירים. בספירת השנים מביאים בחשבון רק שנות לימוד שהסתיימו. אם אדם לומד בעת הפקידה, שנת הלימוד מובאת בחשבון.

סוג בית ספר אחרון: סוג בית הספר האחרון שבו למד או לומד הנחקר, גם אם לא סיים את לימודיו בו.

ראש משק הבית: בלוחות על נתוני עוני, ראש משק הבית הוא ראש משק בית כלכלי. הגדרת ראש משק הבית נקבעת לפי "מידת" ההשתייכות לכוח העבודה, ללא התייחסות לגיל ולמין. יש לשים לב גם לכך שהגדרת משק בית בפרק זה שונה מזו שבפרק 1 שכן כאן מדובר בגברים בני +65 ונשים בנות +60, ואילו בפרק 1 מדובר בגברים ונשים בני +65.

- ראש משק הבית הוא המפרנס העיקרי של משק הבית, כלומר המועסק שעובד 35 שעות או יותר בשבוע הקובע (כולל איש צבא קבע), והוא קודם למועסק שעובד עד 34 שעות בשבוע, שקודם לבלתי-מועסק.

- אם יש יותר מאדם אחד במשק הבית שמתאים, לפי ההגדרה, להיות ראש משק בית, ייקבע ראש משק הבית לפי סדר העדיפות שקובע המרואיין.

- אם אין מפרנס במשק הבית, ייקבע כראש משק הבית האדם שהמרואיין מחשיב כראש משק הבית.

הערה: ראש משק הבית הוא אדם בן 18 ומעלה (להוציא משקי בית שבהם המפרנס היחיד הוא בגיל 15-17 ומשקי בית שבהם יש בני 15-17 בלבד).

השבוע הקובע הוא השבוע המסתיים בשבת שלפני בוא הפוקד למשק הבית.

כוח העבודה האזרחי: כוח העבודה האזרחי כולל את כל האנשים מגיל 15 ומעלה, שהיו "מועסקים" או "בלתי-מועסקים" בשבוע הקובע, לפי הגדרות אלה: מועסקים הם אנשים שעבדו לפחות שעה אחת ב"שבוע הקובע" בעבודה כלשהי תמורת שכר,

רווח או תמורה אחרת; כל העובדים בקיבוצים (בין בשירותים ובין בענפים אחרים); בני משפחה שעבדו ללא תשלום 15 שעות ויותר בשבוע; אנשים השוהים במוסדות שעבדו 15 שעות ויותר בשבוע.

קבוצת "המועסקים" מורכבת משלוש קבוצות משנה:

- "עבדו עבודה מלאה" - עובדים שעבדו 35 שעות או יותר בשבוע הקובע. מניין השעות כולל את השעות שהעובד היה עסוק בהן בקשר לעבודתו או לעסקו, כולל שעות נוספות עם או בלי תשלום, שעות המתנה (כגון שעות המתנה לעבודה של בעל מונית או של סבל) ושעות ההכנה, שהן שעות עבודה הקשורות בעבודה, אפילו אינן מבוצעות במקום העבודה (כגון בדיקה והכנת שיעורים וחזרות).

- "עבדו עבודה חלקית" - עובדים שעבדו בין שעה ל-34 שעות בשבוע הקובע.

- "נעדרו זמנית מעבודתם הרגילה" - עובדים שנעדרו מעבודתם במשך כל השבוע הקובע בגלל מחלה, חופשה, מילואים, שביתה, מזג אוויר לא מתאים, הפסקת עבודה זמנית (עד 30 יום) או מסיבה אחרת. אנשים שנעדרו מעבודתם וגם חיפשו עבודה אחרת מוגדרים כנעדרים זמנית מעבודתם.

♦ "בלתי-מועסקים" הם אנשים שלא עבדו כלל (אפילו שעה אחת) בשבוע הקובע וחיפשו עבודה באופן פעיל בארבעת השבועות האחרונים, כגון על-ידי רישום בלשכת העבודה של שירות התעסוקה או על-ידי פנייה אישית או בכתב, והיו יכולים להתחיל לעבוד בשבוע הקובע, לו הוצעה להם עבודה מתאימה ("זמינות לעבודה").

אנשים שאינם בכוח העבודה האזרחי הם גילאי 15 ומעלה, שלא היו "מועסקים" או "בלתי-מועסקים" בשבוע הקובע. בקבוצה זו נכללו אנשים שעבדו בהתנדבות ללא כל תמורה, עקרות בית, תלמידים, מי שאינם מסוגלים לעבוד, אנשים החיים מפנסיה, מרנטה וכדומה, שלא עבדו אפילו שעה אחת בשבוע הקובע. כן, נכללו בקבוצה זו חיילים בשירות סדיר.

ענף כלכלי הוא ענף שאליו משתייך המפעל או המוסד, שהמועסק עבד בו. המועסקים בקיבוצים סווגו בהתאם לענף פעילותם.

משלח יד הוא העבודה שהמועסק מבצע במקום עבודתו, בלי להתחשב במקצוע שלמד, אם אינו עוסק בו.

קצבת זיקנה ושאיירים

מבוטחים בקצבת זיקנה ושאיירים הם תושבי ישראל שמלאו להם 18 שנה, למעט מי שעלה ארצה בגיל 60 ומעלה. זכאי לקצבת זיקנה הוא כל מבוטח, כאמור, שהגיע לגיל קצבת זיקנה: לגבר - 70 שנה, לאישה - 65 שנים - ללא מבחן הכנסות; או לגבר - 65 שנים, לאישה - 60 שנה - לפי מבחן הכנסות. אישה נשואה ואלמנה בת קצבה (עקרת בית) העובדות במשק ביתן, זכאיות גם הן לקצבת זיקנה בזכות עצמן מגיל 65 - למי שהגיעה לגיל זה לאחר 1 בינואר 1995. זכאים לגמלת שאירים אלמנים וילדיהם של תושבי ישראל המבוטחים כאמור לעיל.

קבלת הגמלה לפי חוק הביטוח הלאומי: לפי סעיף 1א לחוק, גובה הקצבה ליחיד הוא 16% מהשכר הממוצע לפי חוק, ולזוג - 24% מהשכר הממוצע לפי חוק. בעקבות שינויי חקיקה בשנים 2002-2003 בוטלה הצמדת הגמלה לשינויים החלים בשכר הממוצע. החל מ-2004 שיעורי קצבאות זיקנה ושאיירים מחושבים כאחוזים מ"סכום בסיסי", אשר מתעדכן לפי עליית המחירים בלבד.

קבלת הגמלה לא לפי חוק הביטוח הלאומי: המוסד לביטוח לאומי משלם לקשישים ולשאיירים שאינם זכאים לקצבה על-פי חוק הביטוח הלאומי, קצבאות הממונות על-ידי הממשלה. זכאים לגמלה זו בעיקר עולים חדשים שעלו ארצה לאחר גיל 60, ולכן אינם מבוטחים על-פי חוק הביטוח הלאומי. שיעורי הקצבאות המשולמות להם זהים לשיעורי הקצבה לפי חוק, והזכאות מותנית בדרך כלל במבחן הכנסה.

השלמת הכנסה: תוספת לא-גבייתית הניתנת למקבלי קצבה, שאין להם הכנסה אחרת העולה על 13% או על 17% מהשכר הממוצע (לבודד או ללא-בודד, בהתאמה), בכפוף לתנאים המוגדרים בחוק הבטחת הכנסה לזכאים לקצבאות לפי חוק הביטוח הלאומי.

למידע נוסף על קצבות הביטוח הלאומי, מומלץ לעיין ברבעון הסטטיסטי של המוסד לביטוח לאומי.

ממדי העוני

משפחה שהכנסתה הפנויה לנפש סטנדרטית (ראה להלן הגדרת "נפש סטנדרטית") נמוכה מקו העוני לנפש סטנדרטית מוגדרת כמשפחה ענייה.

קו העוני מוגדר כרמת ההכנסה השווה ל-50% מההכנסה החציונית הפנויה לנפש סטנדרטית. קו העוני מותאם לגודל המשפחה על-ידי שימוש בסולם שקילות, המתרגם את מספר הנפשות במשפחה לנפשות סטנדרטיות.

הכנסה פנויה היא ההכנסה הכלכלית של המשפחה (הכנסה המתקבלת מעבודה ומבעלות על אמצעי ייצור פיזיים ונכסים פיננסיים), בתוספת תשלומי העברה ובניכוי מסים ישירים.

תחולת העוני הוא מדד המציין את היקף העוני במונחים של שיעור המשפחות העניות בכלל האוכלוסייה.

על דרך מדידת העוני בישראל מומלץ לקרוא בסקירה השנתית של המוסד לביטוח לאומי.

ביטחון תזונתי: מדד "ביטחון תזונתי" פותח על-ידי משרד החקלאות והבריאות האמריקני והוא מתבסס על דיווח האוכלוסייה. אי-ביטחון תזונתי מוגדר כ"חוסר יכולת לרכוש באופן אמין וסדיר מספיק מזון מזין בדרכים החברתיות המקובלות, עקב קשיים כלכליים" (Bickel et al., 2000). דרגות החומרה של ביטחון תזונתי מוגדרות באופן הבא:

ביטחון תזונתי: אין דאגה, או כמעט אין דאגה להספקת המזון וניהול תקציב המזון, אין מגמה של צמצום באיכות המזון ואין צמצום בהיקף צריכת המזון.

אי-ביטחון תזונתי בינוני: יש דאגה לגבי הספקת המזון וניהול תקציב המזון, יש מגמה של צמצום באיכות המזון ויש מגמה מתונה של צמצום בהיקף צריכת המזון.

אי-ביטחון תזונתי חמור: יש דאגה רבה לגבי הספקת המזון וניהול תקציב המזון ויש צמצום ניכר באיכות המזון ובהיקף צריכתו.

הלוחות בנושא ביטחון תזונתי מבוססים על סקר ארצי שנערך על ידי מאיירס-גוינט-מכון ברוקדייל בשנת 2003.

לוחות המבוססים על נתונים מסקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות

הגדרת הגיל בלוחות אלו שונה מאשר ביתר לוחות השנתון. בלוחות אלו גברים מוגדרים קשישים מגיל 65 ונשים - מגיל 60. דבר זה נעשה לצורך תיאום עם הגדרת הגיל המקובלת לקבלת פנסייה. גיל הפרישה מעבודה נמצא כעת בתהליך שינוי. למרות זאת, נשאר הגדרות מוסדיות, כגון הגדרת גיל זיקנה במדידת עוני לפי ההגדרה הגילית הקודמת של גיל פרישה. לפיכך, ולפחות עד לסיום תהליך שינוי גיל הפרישה, נשארת הגדרת הגיל כאן ללא שינוי.

משק בית: קבוצת אנשים הגרים רוב ימות השבוע באותה דירה, ויש להם תקציב הוצאות משותף למזון. במשק הבית נכללים בני משפחה שהם חיילים או לומדים בפנימיות. יש לשים לב לכך שהגדרת משק בית בפרק זה שונה מזו שבפרק 1, שכן כאן מדובר בגברים בני 65+ ובנשים בנות 60+, ואילו בפרק 1 מדובר בגברים ובנשים בני 65+.

משקי בית של קשישים חולקו לקבוצות הבאות:

- משקי בית שבהם גרים קשישים - סך-כל משקי הבית שבהם גר קשיש, לפי אחד הצירופים המפורטים להלן;
- קשישים בודדים - קשישים הגרים במשק בית של יחיד;
- בני זוג שלפחות אחד מהם קשיש - משק בית של שני פרטים אשר לפחות אחד מהם מוגדר כקשיש לפי הגדרת הגיל המפורטת למעלה. מתוך קבוצה זו הופרדו משקי בית של בני זוג אשר שניהם קשישים;
- משקי בית אחרים - משקי בית בני יותר משתי נפשות, אשר לפחות אחד הפרטים המתגוררים בהם הוא קשיש.

נפש סטנדרטית: כדי לדרג את המשפחות לפי מצבן הכלכלי, עדיף למיין אותן לפי הכנסתן לנפש, ולא לפי ההכנסה המשפחתית הכוללת; וכדי להתחשב ביתרונות הכלכליים לגודל משפחה, הן מוינו, לא לפי ההכנסה המשפחתית המחולקת במספר

הנפשות למעשה, אלא לפי ההכנסה המשפחתית המחולקת במספר "הנפשות הסטנדרטיות".

נפש סטנדרטית נקבעת על-פי סולם שקילות, המתרגם את מספר הנפשות במשפחה למספר הנפשות ה"תקניות" שבה. כך, לכל נפש נוספת במשפחה מיוחסת השפעה שולית קטנה יותר מבחינת העומס המוטל על תקציב המשפחה. במילים אחרות, תוספת ההכנסה הנחוצה למשפחה, כדי לשמור על רמת חיים קבועה, פוחתת עם גידול מספר הנפשות במשפחה.

לפרטים נוספים על דרך חישוב נפש סטנדרטית מומלץ לעיין בסקר הוצאות המשפחה של הלמ"ס, או בסקירה השנתית של המוסד לביטוח לאומי.

הכנסה כספית ברוטו: סך ההכנסות הכספיות השוטפות של משק הבית לפני ניכוי תשלומי החובה. הכנסה זו כוללת את כל ההכנסות מעבודה שכירה של כל אחד מבני משק הבית (עם כל התוספות, כגון חודש 13, דמי הבראה וביגוד, שעות נוספות ופרמיות), מעבודה עצמאית או מעסק, הכנסות שוטפות מתמיכות (כולל העברות ממשקי בית אחרים) ומפנסיות, וכן הכנסות כספיות מרכוש, מריבית ומדיבידנד.

תשלומי חובה: המסים הישירים המוטלים על ההכנסות השוטפות - מס הכנסה ותשלומים לביטוח הלאומי.

הכנסה כספית נטו: הכנסה כספית ברוטו בניכוי תשלומי חובה.

הכנסה כספית לנפש סטנדרטית: ההכנסה הכספית השוטפת של משק הבית (ברוטו או נטו) מחולקת במספר הנפשות הסטנדרטיות במשק הבית.

הכנסה מהון: כוללת הכנסות מרנטה בארץ ומחו"ל, הכנסות מריבית על פיקדונות ועל איגרות חוב, דיבידנדים על מניות, וכן, את זקיפת הריבית האלטרנטיבית על ההון המושקע בדירה (שאינה בשכירות), הכנסה זקופה מהשתתפות מוסדית בתשלום שכר דירה, והריבית האלטרנטיבית על ההון המושקע ברכב.

פנסייה: הכנסה שוטפת ממקום עבודה או מקופת פנסייה הקשורה בעבודה. לא כולל הכנסה שוטפת ממקור פרטי ופנסיות מחו"ל.

הוצאות לתצרוכת: סך-כל התשלומים שמשלם משק הבית על קניית מוצרים או שירותים, וכן צריכת שירותי דירה ורכב (שקנייתם מוגדרת כהשקעה ולא כתצרוכת).

התשלומים כוללים לעתים גם ריבית, דמי הובלה או התקנה. קניית מוצר נחשבת לפי יום קבלתו; ולכן, מקדמה שמשלם משק הבית על חשבון מוצר או שירות שטרם נתקבלו, אינה מוגדרת כהוצאה לתצרוכת.

הסקר החברתי: נערך על ידי הלמ"ס החל מ-2002, והוא נערך מדי שנה, על מדגם של נפשות בגיל 20 ומעלה. המדגם העיקרי לסקר מוצא ממרשם התושבים. בנוסף לכך, מוצא מדגם משלים מתוך אוכלוסיית העולים אשר הגיעו ארצה אחרי בחירת המדגם העיקרי. מספר השאלונים הוא כ-7,600. בשנת 2004 נכללה לראשונה האוכלוסייה הערבית של מזרח ירושלים בסקר.

אין לצפות כי אומדנים המתקבלים מהסקר החברתי יהיו זהים לאלה המתקבלים מסקרים מדגמיים אחרים של הלמ"ס, כולל אלה המבוססים על מדגמי משקי בית, או מנתונים אחרים אשר אינם מבוססים על סקרי מדגם. לכן, יש להיזהר כאשר משווים אומדנים מהסקר החברתי לאומדנים מסקרים אחרים.

סימנים מיוחדים

ריק = אין נתונים או שהנתונים אינם רלוונטיים
 .. = נתונים עם טעויות דגימה יחסיות גבוהות מ-40%
 () = נתונים עם טעויות דגימה יחסיות בין 25% ל-40%

עיגול מספרים

סיכום הפירוטים אינו מתאים בהכרח לסך-הכול, בגלל עיגול המספרים.

מקורות

ההגדרות והנתונים בפרק זה מקורם בפרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המוסד לביטוח לאומי ומאירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל.

לוח 3.1: בני 65+ וכלל האוכלוסייה*, לפי שנות לימוד ומין, שנים נבחרות

אחוזים

	שנות לימוד					סה"כ	
	16+	15-13	12-9	8-5	4-0		
1970							
	5.4	5.3	18.2	30.6	40.5	100.0	סה"כ בני 65+
1980							
	5.6	6.8	25.2	32.1	30.3	100.0	סה"כ בני 65+
1990							
	6.6	8.0	28.1	30.6	26.7	100.0	סה"כ בני 65+
	10.1	8.8	29.6	30.2	21.3	100.0	גברים
	3.7	7.3	27.1	30.9	31.0	100.0	נשים
2000							
	11.6	14.1	29.4	25.0	19.7	100.0	סה"כ בני 65+
	15.2	14.1	29.9	25.0	15.6	100.0	גברים
	8.9	14.1	29.1	25.0	22.7	100.0	נשים
2005							
	14.2	17.2	30.2	21.8	16.6	100.0	סה"כ בני 65+
	18.6	16.6	30.4	21.8	12.5	100.0	גברים
	10.9	17.7	29.9	21.8	19.7	100.0	נשים
כלל האוכלוסייה*							
	19.1	22.2	45.8	8.5	4.3	100.0	סה"כ בני 65+
	19.5	21.0	47.9	8.6	3.0	100.0	גברים
	18.8	23.3	43.9	8.5	5.5	100.0	נשים

מקור: למ"ס, שנתון סטטיסטי
* בני 15+

לוח 3.2: התפלגות בני +65, לפי שנות לימוד, קבוצת אוכלוסייה ומין, 2005

אחוזים

	ערבים			יהודים		
	נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ
סה"כ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
4-0	76.3	44.9	61.6	16.3	10.1	13.7
8-5	13.8	37.2	24.8	22.5	20.7	21.7
10-9	..	4.6	3.3	12.3	11.0	11.7
12-11	5.3	6.1	5.7	19.1	21.2	20.0
15-13	2.3	18.4	17.4	18.0
16+	2.4	11.4	19.7	14.9

מקור: למ"ס, שנתון סטטיסטי

לוח 3.3: יהודים בני +65, לפי שנות לימוד ויבשת לידה, 2005

	אירופה-אמריקה		אסיה-אפריקה		ישראל		סה"כ	
	אלפים	אחוזים	אלפים	אחוזים	אלפים	אחוזים	אלפים	אחוזים
סה"כ*	100.0	352.3	100.0	183.1	100.0	80.5	100.0	618.7
4-0	5.7	20.2	33.4	61.1	3.1	2.5	13.6	84.3
8-5	20.3	71.5	29.2	53.5	10.9	8.8	21.7	134.3
10-9	12.8	45.2	10.1	18.5	10.6	8.5	11.8	72.7
12-11	18.7	66.0	18.1	33.1	29.6	23.8	20.0	123.7
15-13	23.8	83.7	6.3	11.5	19.6	15.8	18.0	111.4
16+	18.6	65.7	2.9	5.4	26.2	21.1	14.9	92.3

מקור: למ"ס, סקרי כוח אדם

* לא כולל מקרים שבהם מספר שנות הלימוד או יבשת הלידה אינם ידועים; הסך הכול, כולל מקרים אלו, הוא 631.3

לוח 3.4: בני +65 וכלל האוכלוסייה, לפי סוג בית ספר אחרון שבו למדו וקבוצת אוכלוסייה, 2005

		אחוזים	
	ערבים	יהודים	
בני +65			
	100.0	100.0	סה"כ
	42.0	9.3	לא למדו
	47.1	27.7	יסודי וחטיבת ביניים
	-	0.8	ישיבה
	..	10.8	תיכון טכנולוגי וחקלאי
	5.3	17.3	תיכון עיוני
	2.0	12.0	מוסד על-תיכוני
	2.6	21.9	מוסד אקדמי
כלל האוכלוסייה			
	100.0	100.0	סה"כ
	6.2	2.6	לא למדו
	31.6	10.3	יסודי וחטיבת ביניים
	-	2.7	ישיבה
	4.5	18.2	תיכון טכנולוגי וחקלאי
	38.8	24.7	תיכון עיוני
	7.2	14.6	מוסד על-תיכוני
	11.5	25.9	מוסד אקדמי

מקור: למ"ס, שנתון סטטיסטי

לוח 3.5: בני 65+ וכלל האוכלוסייה, לפי התעודה הגבוהה ביותר שקיבלו ולפי מין, 2005

אחוזים

כלל האוכלוסייה*	בני 65+		סה"כ	
	נשים	גברים		
100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ למדו
22.5	26.9	25.6	26.3	תעודת סיום של בי"ס יסודי או חט"ב
17.1	12.7	14.8	13.6	תעודת סיום של בי"ס תיכון (שאינה תעודת בגרות)
21.5	12.4	10.0	11.3	תעודת בגרות
12.8	14.9	10.9	13.1	תעודת סיום של בי"ס על-תיכוני (שאינה תעודה אקדמית)
12.5	9.0	10.1	9.5	תואר אקדמי ראשון
7.1	8.4	10.0	9.1	תואר אקדמי שני
0.9	0.8	2.8	1.7	תואר אקדמי שלישי
0.1	תעודה אחרת
4.3	13.8	14.3	14.0	לא קיבלו אף תעודה
1.2	1.2	1.4	1.3	לא ידוע

מקור: למ"ס, סקרי כוח אדם * בני 15 ומעלה

לוח 3.6: בני 55+ בכוח העבודה האזרחי, לפי גיל, מין וקבוצת אוכלוסייה, שנים נבחרות

אחוז בכוח העבודה האזרחי מהאוכלוסייה המתאימה בכל תא

	בני דתות אחרות			יהודים			סה"כ		
	נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ
1970									
בני 64-55				23.4	89.4		22.1	88.5	55.2
בני 65+				5.5	35.0		5.0	33.8	19.5
1980									
בני 64-55				27.6	84.0	54.4	26.0	82.4	52.8
בני 65+				7.0	29.1	17.4	6.6	27.9	16.7
1990									
בני 64-55	3.7	55.6	28.0	33.1	75.7	52.8	30.2	73.7	50.4
בני 65+	..	3.2	2.6	6.9	21.3	13.5	6.6	20.2	12.8
2000									
64-55	..	39.2	23.8	41.8	67.9	54.0	37.6	63.9	50.0
59-55	11.9	43.2	27.8	55.7	76.0	65.3	49.9	71.1	60.1
64-60	..	34.6	19.1	28.8	60.0	43.1	26.0	56.6	40.2
65+	4.3	14.8	8.8	4.4	14.7	8.9
69-65	..	13.5	6.4	8.3	25.4	16.0	7.6	24.3	15.1
74-70	4.5	16.1	9.5	4.4	15.4	9.0
75+	1.8	6.7	3.9	1.8	6.3	3.7
2005									
64-55	12.3	41.5	26.8	50.2	72.4	60.7	45.7	68.5	56.5
59-55	15.6	50.6	32.1	61.8	79.0	69.9	56.7	75.9	65.8
64-60	7.8	31.4	20.2	30.9	61.2	45.2	27.9	56.6	41.6
65+	2.7	5.9	17.3	10.7	5.7	16.2	10.2
69-65	6.4	12.3	32.1	21.5	11.6	29.4	19.8
74-70	-	7.0	16.4	10.9	6.4	15.6	10.2
75+	1.6	7.2	3.9	1.7	6.8	3.7

מקור: למ"ס, סקרי כוח אדם

לוח 3.7: בני 55+ מועסקים, לפי גיל ומין, שנים נבחרות

אחוז מהאוכלוסייה המתאימה בכל תא

נשים	גברים	סה"כ	
			1970
20.8	83.9	52.2	בני 64-55
4.7	31.1	18.0	בני +65
			1980
23.5	74.6	47.8	בני 64-55
6.0	25.6	15.2	בני +65
			1990
29.1	71.7	48.9	בני 64-55
6.9	20.0	12.9	בני +65
			2000
36.1	59.3	47.0	בני 64-55
4.2	14.1	8.5	בני +65
			2001
38.1	61.0	49.0	בני 64-55
5.1	15.1	9.5	בני +65
			2002
38.8	61.4	49.5	בני 64-55
5.1	15.4	9.5	בני +65
			2003
41.0	61.6	50.8	בני 64-55
5.1	15.1	9.4	בני +65
			2004
41.3	63.6	52.0	בני 64-55
5.3	15.2	9.6	בני +65
			2005
43.1	63.5	52.8	בני 64-55
5.9	16.3	10.4	בני +65

מקור: למ"ס, סקרי כוח אדם

לוח 3.8: בני 55+ המועסקים במשרה חלקית מתוך כוח העבודה האזרחי, לפי גיל ומין, שנים נבחרות

אחוז מהאוכלוסייה בכל תא

	בני 65+			בני 55-64			
	נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ	
	מזה: בני 65-69						
				62.0	37.2	40.4	1970
				72.6	54.0	57.9	1980
	74.7	51.8	58.0	78.6	59.1	64.6	1990
	71.1	42.6	50.6	73.5	49.5	56.1	2000
	74.0	42.6	52.6	74.6	50.6	58.0	2001
	71.3	38.7	49.6	72.8	48.3	55.8	2002
	72.4	47.5	55.0	74.1	53.9	60.1	2003
	71.0	43.1	52.3	71.5	51.8	58.1	2004
	68.5	41.0	49.8	71.0	48.2	55.6	2005

מקור: למ"ס, סקרי כוח אדם

לוח 3.9: ממוצע שעות עבודה לשבוע למועסקים* בני 55+, לפי מין וקבוצת אוכלוסייה, 2005

	בני 65+			בני 55-64		
	בני דתות אחרות	יהודים	סה"כ	בני דתות אחרות	יהודים	סה"כ
	28.1	28.7	28.7	41.3	38.3	38.5
גברים	33.9	31.9	32.0	44.5	43.6	43.7
נשים		21.8	21.6		31.6	31.6

מקור: למ"ס, סקרי כוח אדם

* לא כולל נעדרים

לוח 3.10: בני 65+ וכלל האוכלוסייה בכוח העבודה האזרחי, לפי מחוז מגורים ומין, 2005

אחוז בכוח העבודה מהאוכלוסייה המתאימה בכל תא

האוכלוסייה*	בני 65+			בני 64-55			סה"כ
	כלל	נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	
55.2	5.7	16.3	10.2	45.7	68.5	56.5	סה"כ
46.4	7.3	14.7	10.5	39.4	62.6	50.3	ירושלים
50.5	8.8	16.0	12.0	38.1	58.3	48.0	הצפון
54.0	3.2	11.6	6.7	45.2	68.4	56.1	חיפה
60.7	4.8	14.6	9.0	50.5	75.3	62.8	המרכז
58.9	6.2	20.7	12.3	49.9	71.5	59.7	תל אביב
53.2	5.4	17.5	10.6	39.2	65.4	51.3	דרום

מקור: למ"ס, סקרי כוח אדם
* בני 15 ומעלה

לוח 3.11: בני 65+ בכוח העבודה האזרחי, לפי שנות לימוד, שנים נבחרות

אחוז מהאוכלוסייה המתאימה בכל תא

	שנות לימוד					
	16+	15-13	12-9	8-5	4-0	
26.0	22.2	19.0	10.6	3.0	1990	
22.5	11.8	11.4	6.5	2.3	1997	
20.3	10.7	10.4	6.1	..	1999	
21.1	12.0	11.4	5.1	..	2002	
22.3	(11.8)	10.6	(4.7)	..	2003	
22.5	12.2	9.9	6.2	..	2004	
22.3	12.6	10.8	6.5	..	2005	

מקור: למ"ס, סקרי כוח אדם

לוח 3.12: מועסקים בני +65 ומועסקים בקרב כלל האוכלוסייה, לפי ענף כלכלי ומין, 2005

כלל האוכלוסייה ⁽¹⁾			בני +65			סה"כ	
נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ		
1,153.8	1,339.9	2,493.7	22.0	46.2	68.2	סה"כ מועסקים (אלפים) ⁽²⁾	
אחוזים							
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ	
0.8	3.1	2.0		7.6	5.7	חקלאות	
9.4	21.1	15.7	10.0	17.1	14.8	תעשייה	
0.4	1.3	0.9				חשמל ומים	
0.8	8.8	5.1		5.0	3.5	בינוי	
12.1	14.7	13.5	16.4	16.5	16.4	מסחר סיטוני וקמעוני ותיקונים	
4.0	5.2	4.6		3.5	2.9	שירותי אירוח ואוכל	
4.0	8.6	6.5		5.8	4.4	תחבורה, החסנה ותקשורת	
4.1	2.6	3.3		2.4	2.2	בנקאות, ביטוח ופיננסים	
12.0	14.7	13.4	11.8	21.0	18.0	שירותים עסקיים	
4.5	4.8	4.7		2.8	2.3	מנהל ציבורי	
21.1	5.2	12.6	10.0	5.6	7.0	חינוך	
17.9	4.4	10.7	27.3	6.1	12.9	שירותי בריאות, רווחה וסעד	
4.8	4.5	4.7	9.5	4.8	6.3	שירותים קהילתיים, חברתיים ואישיים	
3.3	0.2	1.6	5.5		1.8	שירותים למשק הבית על-ידי פרטיים	

מקור: למ"ס, סקרי כוח אדם

1. בני +15

2. כולל מועסקים בענף "ארגונים וגופים חוץ-מדינתיים" ומועסקים שהענף הכלכלי שלהם אינו ידוע

לוח 3.13: מועסקים בני +65, לפי משלח יד ומין, שנים נבחרות

2005			2000		1990		
סה"כ גברים נשים			גברים נשים		גברים נשים		
19.5	42.2	61.7	14.2	35.6	15.1	36.9	סה"כ מועסקים (אלפים)
אחוזים							
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ מועסקים
14.1	21.2	19.1	12.6	16.6	5.3	12.3	אקדמאים
14.5	6.5	9.2	9.9	7.3	9.9	7.1	מקצועות חופשיים וטכניים
..	7.4	5.9	..	12.1	1.3	6.9	מנהלים
17.3	11.0	13.0	19.7	12.4	19.9	16.9	עובדי פקידות
31.8	16.2	21.4	26.1	15.4	35.1	24.9	סוכנים, עובדי מכירות ועובדי שירותים
..	6.5	5.0	..	5.6	3.3	7.1	עובדים מקצועיים בחקלאות
7.7	21.2	16.9	13.4	19.9	21.2	21.3	עובדים מקצועיים בתעשייה ובבינוי ועובדים מקצועיים אחרים
8.6	9.1	8.9	13.4	9.6	4.0	4.1	עובדים בלתי-מקצועיים

מקור: למ"ס, סקרי כוח אדם

לוח 3.14: ⁽¹⁾ הכנסה למשק בית של קשישים ⁽²⁾, ובקרב כלל האוכלוסייה, לפי סוג משק הבית, 2005

		משקי בית של קשישים (בודד או זוג)						
		מהם:						
משקי בית	אחרים	זוג, רק	אחד	שניהם	קשישים	סה"כ משקי בית של קשישים	סה"כ משקי בית שבהם גרים קשישים או זוג	
32.5	16.8	83.2	34.3	33.3	67.5	100.0	התפלגות משקי הבית של קשישים (אחוזים)	
11,680	11,108	14,201	8,615	9,554	4,442	7,036	8,358	הכנסה כספית ממוצעת ברוטו
8,450	8,893	7,950	6,430	6,689	3,032	4,369	5,963	הכנסה כספית חציונית ברוטו
4,269	3,760	6,873	4,305	4,748	3,554	4,299	4,049	הכנסה כספית ממוצעת ברוטו לנפש סטנדרטית
2,242	1,440	2,183	938	1,148	371	765	984	סה"כ ממוצע תשלומי חובה מס הכנסה
1,413	746	1,435	567	713	198	459	552	תשלומים לביטוח לאומי
395	247	357	88	133	21	78	133	ביטוח בריאות ממלכתי
434	447	391	283	301	152	228	299	
9,438	9,668	12,018	7,676	8,406	4,072	6,271	7,374	הכנסה כספית ממוצעת נטו
3,450	3,273	5,816	3,836	4,178	3,257	3,832	3,572	הכנסה כספית ממוצעת נטו לנפש סטנדרטית
76.5	58.4	48.4	18.3	25.8	9.0	20.6	36.9	הרכב הכנסה כספית ממוצעת ברוטו (אחוזים) מעבודה
85.8	91.4	79.2	66.0	72.2	70.9	72.0	85.2	מזה: מעבודה שכירה
14.2	8.6	20.8	34.0	27.8	29.4	28.0	14.7	מעבודה עצמאית
3.3	2.7	23.1	7.9	11.7	7.2	10.3	7.0	מהון
7.0	12.6	16.2	38.9	33.3	36.9	34.4	25.0	מפנסיות וקופות גמל (כולל מחו"ל)
13.1	26.2	12.2	34.9	29.2	46.9	34.7	31.1	מקצבאות ומתמיכות
76.5	88.9	89.4	90.2	90.1	85.3	88.1	88.4	מזה: מהמוסד לביטוח לאומי
6.8	5.6	4.8	5.1	5.0	5.7	5.3	5.4	ממוסדות אחרים
12.9	3.3	1.7	2.0	1.9	5.4	3.4	3.4	ממשקי בית

מקור: למ"ס, סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות

1. בשי"ח, מחירים שוטפים, ממוצע ל-2005

2. גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

לוח 3.15: קשישים⁽¹⁾ המקבלים פנסיה⁽²⁾, שנים נבחרות

אחוזים	אלפים	
		1998
30.9	201.5	סה"כ
42.6	101.5	גברים
24.1	100.0	נשים
		1999
30.9	205.7	סה"כ
42.6	103.2	גברים
24.1	102.5	נשים
		2001
35.3	243.3	סה"כ
51.4	129.3	גברים
26.0	114.0	נשים
		2002
36.6	259.0	סה"כ
51.5	133.6	גברים
27.9	125.4	נשים
		2003
35.7	245.8	סה"כ
51.8	130.4	גברים
26.4	115.4	נשים
		2004
37.2	272.9	סה"כ
51.1	139.0	גברים
29.0	133.9	נשים
		2005
34.4	263.0	סה"כ
48.0	134.8	גברים
27.5	128.3	נשים

מקור: למלמ"ס, סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות

1. גברים בני 65 ונשים בנות 60+
2. פנסייה שוטפת ממקום עבודה או מקופת פנסייה הקשורה בעבודה, ולא הכנסה שוטפת ממקור פרטי ומפנסיות מחו"ל

לוח 3.16: מקבלי השלמת הכנסה מתוך כל מקבלי קצבת זיקנה ושאיירים מהמוסד לביטוח לאומי, על-פי חוק ושלא על-פי חוק, שנים נבחרות

אחוזים

אחוז ממקבלי קצבת זיקנה ושאיירים			
לא לפי חוק	לפי חוק	סה"כ	
הביטוח הלאומי	הביטוח הלאומי		
95.1	39.7	45.3	1980
96.1	26.8	31.8	1990
94.5	22.4	33.4	1995
94.5	21.6	32.9	1996
94.5	20.8	32.2	1997
94.6	20.2	31.5	1998
94.8	19.8	31.0	1999
95.0	19.5	30.8	2000
95.0	19.2	30.3	2001
95.0	18.9	29.6	2002
94.9	18.3	28.5	2003
94.4	17.7	27.5	2004
94.9	17.7	27.0	2005

מקור: המוסד לביטוח לאומי, רבעון סטטיסטי

**לוח 3.17: מקבלי השלמת הכנסה מתוך כל מקבלי קצבת זיקנה ושאיירים
מהמוסד לביטוח לאומי, לפי רשות מקומית⁽¹⁾, 2005**

סוף שנה

מספרים מוחלטים	אחוזים	
193,838	26.8	סה"כ ארצי ⁽²⁾
41	26.1	אבו גוש
54	16.9	אבו סנאן
33	5.2	אבן יהודה
203	23.5	אום אל פחם
1,175	58.8	אופקים
602	25.0	אור יהודה
876	53.0	אור עקיבא
9	6.4	אורנית
167	17.3	אזור
573	25.0	אילת
65	30.4	אכסאל
13	12.3	אלעד
17	11.3	אלפי מנשה
79	29.3	אעבלין
22	14.5	אפרתה
801	65.4	אריאל
10,333	52.9	אשדוד
6,621	52.6	אשקלון
94	14.7	באקה-ג'ת ⁽³⁾
100	21.7	באר יעקב
9,892	48.3	באר שבע
42	35.9	בועיינה-נוג'ידאת
49	23.0	בוקעאתא
79	49.4	ביר אל-מכסור
51	13.6	בית ג'ן
31	8.0	בית דגן

מקור: המוסד לביטוח לאומי

1. ביישובים שמנו 5,000 תושבים או יותר, בסוף 2005
2. הסך-הכול הוא ארצי וכולל גם יישובים שאינם מופיעים בלוח זה
3. בשנת 2003 חלו שינויים בעקבות הליך איחוד הרשויות (ראו מבוא לפרק 1)

לוח 3.17: מקבלי השלמת הכנסה מתוך כל מקבלי קצבת זיקנה ושאירים מהמוסד לביטוח לאומי, לפי רשות מקומית⁽¹⁾, 2005 (המשך)

סוף שנה

מספרים מוחלטים	אחוזים	
267	24.2	בית שאן
1,056	46.5	בית שמש
29	27.6	ביתר עילית
1,530	16.3	בני ברק
628	70.5	בני עי"ש
75	14.8	בנימינה גבעת-עדה ⁽³⁾
39	29.1	בסמ"ה
49	30.6	בסמת טבעון
7,227	33.1	בת ים
88	19.7	ג'דידה-מכר
28	13.6	גולס
47	25.5	גילגוליה
38	22.1	ג'סר א-זרקא
56	16.4	גבעת זאב
179	14.4	גבעת שמואל
536	6.3	גבעתיים
233	23.1	גדרה
97	16.3	גן יבנה
104	10.7	גני תקווה
125	19.2	דאלית אל כרמל-עספיא ⁽³⁾
71	27.2	דבורייה
76	33.9	דייר חנא
1,469	49.4	דימונה
389	12.7	הוד השרון
1,305	12.6	הרצליה
94	9.0	זכרון יעקב
26	15.7	זמר
34	31.5	זרזיר
3,364	37.4	חדרה

מקור: המוסד לביטוח לאומי

1. ביישובים שמנו 5,000 תושבים או יותר, בסוף 2005
2. הסך-הכול הוא ארצי וכולל גם יישובים שאינם מופיעים בלוח זה
3. בשנת 2003 חלו שינויים בעקבות הליך איחוד הרשויות (ראו מבוא לפרק 1)

**לוח 3.17: מקבלי השלמת הכנסה מתוך כל מקבלי קצבת זיקנה ושאירים
מהמוסד לביטוח לאומי, לפי רשות מקומית⁽¹⁾, 2005 (המשך)**

סוף שנה

מספרים מוחלטים	אחוזים	
4,910	21.1	חולון
35	42.2	חורה
35	19.7	חורפיש
10,983	25.2	חיפה
211	30.6	חצור הגלילית
1,105	28.5	טבריה
35	37.6	טובא-זנגרייה
53	19.1	טורעאן
248	21.4	טייבה
227	31.0	טירה
589	29.3	טירת כרמל
167	25.1	טמרה
653	33.3	יבנה
322	17.6	יהוד-נווה אפרים ⁽³⁾
86	22.0	יפיע
583	48.3	יקנעם עילית
302	49.8	ירוחם
9,339	17.6	ירושלים
69	17.2	ירכא
62	35.6	כאבול
16	9.3	כוכב יאיר
78	73.6	כסיפה
29	18.7	כסרא-סמיע
6	2.0	כפר ורדים
39	11.1	כפר יאסיף
115	22.3	כפר יונה
104	28.8	כפר כנא
89	32.4	כפר מנדא
1,689	19.3	כפר סבא

מקור: המוסד לביטוח לאומי

1. ביישובים שמנו 5,000 תושבים או יותר, בסוף 2005
2. הסך-הכול הוא ארצי וכולל גם יישובים שאינם מופיעים בלוח זה
3. בשנת 2003 חלו שינויים בעקבות הליך איחוד הרשויות (ראו מבוא לפרק 1)

לוח 3.17: מקבלי השלמת הכנסה מתוך כל מקבלי קצבת זיקנה ושאינם מהמוסד לביטוח לאומי, לפי רשות מקומית⁽¹⁾, 2005 (המשך)

סוף שנה

מספרים מוחלטים	אחוזים	
140	40.0	כפר קאסם
82	21.4	כפר קרע
2,851	59.3	כרמיאל
2	1.0	להבים
2,593	42.3	לוד
57	66.3	לקיה
138	9.1	מבשרת ציון
84	26.2	מגידל שמש
107	22.4	מגאר
1,253	48.6	מגדל העמק
19	21.1	מודיעין-מכבים-רעות ⁽³⁾
279	22.1	מודיעין עילית
124	37.0	מזכרת בתיה
9	2.5	מיתר
487	39.8	מעלה אדומים
68	25.4	מעלה עירון
1,182	60.3	מעלות-תרשיחא
31	23.1	משהד
1,912	32.1	נהריה
43	20.3	נחף
417	15.9	נס ציונה
642	22.3	נצרת
3,777	59.1	נצרת עילית
924	41.6	נשר
776	56.5	נתיבות
7,609	35.3	נתניה
177	27.7	סחינן
14	1.9	עומר

מקור: המוסד לביטוח לאומי

1. ביישובים שמנו 5,000 תושבים או יותר, בסוף 2005
2. הסך-הכול הוא ארצי וכולל גם יישובים שאינם מופיעים בלוח זה
3. בשנת 2003 חלו שינויים בעקבות הליך איחוד הרשויות (ראו מבוא לפרק 1)

לוח 3.17: מקבלי השלמת הכנסה מתוך כל מקבלי קצבת זיקנה ושאיירים מהמוסד לביטוח לאומי, לפי רשות מקומית⁽¹⁾, 2005 (המשך)

סוף שנה

מספרים מוחלטים	אחוזים	
30	24.2	עילוט
59	28.6	עין מאהל
1,728	38.2	עכו
2,052	47.3	עפולה
121	27.0	עראבה
1,794	59.3	ערד
118	24.0	ערערה
66	68.8	ערערה בנגב
53	19.7	פורידיס
931	31.2	פרדס חנה-כרכור
8	4.8	פרדסייה
5,592	26.1	פתח תקווה
104	17.4	צורן-קדימה
1,007	40.6	צפת
86	24.2	קלנסווה
350	65.2	קצרין
418	12.9	קריית אונו
203	54.4	קריית ארבע
1,938	35.3	קריית אתא
1,483	27.1	קריית ביאליק
2,608	53.3	קריית גת
176	10.2	קריית טבעון
2,665	44.0	קריית ים
1,505	27.8	קריית מוצקין
527	36.7	קריית מלאכי
168	19.6	קריית עקרון
687	36.1	קריית שמונה
67	35.8	קרני שומרון

מקור: המוסד לביטוח לאומי

1. ביישובים שמנו 5,000 תושבים או יותר, בסוף 2005
2. הסך-הכול הוא ארצי וכולל גם יישובים שאינם מופיעים בלוח זה
3. בשנת 2003 חלו שינויים בעקבות הליך איחוד הרשויות (ראו מבוא לפרק 1)

לוח 3.17: מקבלי השלמת הכנסה מתוך כל מקבלי קצבת זיקנה ושאירים מהמוסד לביטוח לאומי, לפי רשות מקומית⁽¹⁾, 2005 (המשך)

סוף שנה

מספרים מוחלטים	אחוזים	
79	17.4	ראמה
395	17.1	ראש העין
5,343	26.8	ראשון לציון
355	62.1	רהט
3,035	25.4	רחובות
62	19.1	ריינה
47	16.0	רכסים
1,874	34.8	רמלה
2,102	10.2	רמת גן
275	5.4	רמת השרון
20	9.3	רמת ישי
719	12.9	רעננה
39	73.6	שגב-שלום
78	17.4	שגור ⁽³⁾
1,053	55.4	שדרות
16	5.1	שוהם
170	38.9	שלומי
50	36.8	שעב
270	23.6	שפרעם
7,664	14.5	תל אביב-יפו
44	8.8	תל מונד
81	59.6	תל שבע

מקור: המוסד לביטוח לאומי

1. ביישובים שמנו 5,000 תושבים או יותר, בסוף 2005
2. הסך-הכול הוא ארצי וכולל גם יישובים שאינם מופיעים בלוח זה
3. בשנת 2003 חלו שינויים בעקבות הליך איחוד הרשויות (ראו מבוא לפרק 1)

**לוח 3.18: מקבלי השלמת הכנסה מתוך כל מקבלי קצבת זיקנה ושאיירים
מהמוסד לביטוח לאומי, במועצות האזוריות, 2005**

סוף שנה

מספרים מוחלטים	אחוזים	
193,838	26.8	סה"כ ארצי*
41	35.7	אל בטוף
4	5.1	אלונה
30	3.2	אפעל (אונו)
64	8.2	אשכול
50	3.2	באר טוביה
48	28.2	בוסתן אל-מרג
21	3.7	בני שמעון
29	2.7	בקעת בית שאן
7	1.3	ברנר
9	2.1	גדרות
17	16.7	גולן
57	28.4	גוש עציון
37	2.8	גזר
1	0.3	גן רווה
29	2.0	דרום השרון
110	6.1	הגלבע
79	4.5	הגליל העליון
10	2.0	הגליל התחתון
0	0.0	הערבה התיכונה
4	16.7	הר חברון
36	5.1	זבולון
1	2.0	חבל אילות
6	1.6	חבל יבנה
29	3.0	חבל מודיעין
55	6.6	חוף אשקלון
87	4.9	חוף הכרמל

מקור: המוסד לביטוח לאומי

* הסך-הכול הוא ארצי וכולל גם יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

**לוח 3.18: מקבלי השלמת הכנסה מתוך כל מקבלי קצבת זיקנה ושאיירים
מהמוסד לביטוח לאומי, במועצות האזוריות, 2005 (המשך)**

סוף שנה

אחוזים	מספרים מוחלטים	
3.5	29	חוף השרון
17.0	8	חוף עזה
3.5	17	יואב
2.8	37	לב השרון
5.8	40	לכיש
1.2	4	מבואות החרמון
4.3	52	מגידו
50.0	2	מגילות
4.7	99	מטה אשר
28.3	132	מטה בנימין
3.9	88	מטה יהודה
5.0	49	מנשה
2.4	12	מעלה יוסף
6.0	37	מרום הגליל
5.8	33	מרחבים
14.3	38	משגב
2.4	4	נחל שורק
3.8	51	עמק הירדן
2.5	72	עמק חפר
2.2	47	עמק יזרעאל
5.2	38	עמק לוד
18.2	4	ערבות הירדן
5.0	10	רמת נגב
3.4	22	שדות נגב
26.1	128	שומרון
4.2	29	שער הנגב
7.3	47	שפיר
0.0	0	תמר

מקור: המוסד לביטוח לאומי
* הסך-הכול הוא ארצי וכולל גם יישובים שאינם מופיעים בלוח זה

לוח 3.19: הוצאה⁽¹⁾ ממוצעת למשק בית שבו גרים קשישים⁽²⁾ ובקרב כלל האוכלוסייה - קבוצות ראשיות, לפי סוג משק הבית, 2005

משקי בית של קשישים							
משקי בית אחרים	משקי בית שבהם קשיש אחד הבית באוכלוסייה	זוג, מהם: קשיש אחד קשישים לפחות זוג, קשישים אחד קשישים לפחות	זוג, מהם: קשיש אחד קשישים לפחות	קשיש אחד קשישים לפחות	קשיש אחד קשישים לפחות	סה"כ משקי בית של קשישים	
16.4	83.6	34.6	32.6	67.1	100.0	התפלגות משקי הבית של קשישים (אחוזים)	
10,816	9,672	8,856	8,990	5,734	7,410	8,274	סה"כ הוצאה לתצרוכת ⁽³⁾
הרכב ההוצאה לתצרוכת (אחוזים)							
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ
16.3	15.4	16.5	16.3	13.9	15.4	16.9	מזון (כולל ירקות ופירות)
21.9	27.0	27.6	27.5	36.3	30.8	27.5	דיוך
10.4	11.0	12.1	11.9	12.5	12.1	12.2	אחזקת הדירה ומשק הבית
3.9	3.2	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	ריהוט וציוד לבית
3.6	2.0	1.6	1.7	2.0	1.8	2.4	הלבשה והנעלה
5.1	7.1	9.2	8.8	9.3	9.0	7.8	בריאות
13.5	9.6	8.8	8.9	7.5	8.4	9.1	חינוך, תרבות ובידור
20.4	20.3	17.7	18.1	11.2	15.6	16.5	תחבורה ותקשורת
4.9	4.4	3.4	3.6	4.2	3.8	4.5	מוצרים ושירותים אחרים

מקור: למ"ס, סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות

1. בש"ח, מחירים שוטפים, ממוצע 2005
2. גברים בני 65+ ונשים בנות 60+
3. נתוני ההוצאה לתצרוכת כוללים זקיפה בעבור שירותי דיוך ושירותי רכב לגרים בדירה בבעלותם ולבעלי רכב

לוח 3.20: הוצאה ממוצעת למשק בית, בקרב קשישים* ובקרב כלל האוכלוסייה - קבוצות משניות, לפי סוג משק הבית, 2005

אחוזים

משקי בית של קשישים							
משקי בית אחרים שבהם קשיש כל משקי בית אחד	משקי בית אחרים שבהם קשיש אחד	משקי בית זוג, לפחות שניים	משקי בית זוג, לפחות שניים	משקי בית בודד	משקי בית או זוג בודדים	משקי בית קשישים	
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	התפלגות משקי הבית של הקשישים (אחוזים)
32.9	83.6	34.6	32.6	67.1			
הרכב הוצאות אחזקת הדירה ומשק הבית							
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ
9.0	9.4	8.2	8.2	7.2	7.8	8.4	מים
34.6	33.6	31.5	31.9	29.6	31.0	34.6	חשמל, גז ודלק לבית
12.2	10.0	16.8	15.9	16.5	16.1	13.7	אחזקה ושיפור הבית
14.2	23.6	16.5	16.1	19.8	17.5	20.0	עזרה בבית
22.6	16.3	20.2	20.7	20.4	20.6	18.9	מסים עירוניים (ארנונה)
7.3	7.0	6.8	7.1	6.5	6.9	6.9	צורכי משק בית שונים
הרכב ההוצאה לבריאות							
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ
25.2	25.8	26.6	28.1	21.0	25.4	25.5	ביטוח בריאות
26.7	24.9	17.8	17.9	12.1	15.6	18.4	ריפוי שיניים
14.4	8.3	10.7	10.4	24.7	15.9	13.6	הוצאות על שירותי בריאות
33.7	40.9	44.8	43.6	42.3	43.1	42.4	הוצאות אחרות על בריאות
הרכב ההוצאה לחינוך, תרבות ובידור							
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ
37.3	29.7	9.5	10.4	10.2	10.3	19.0	שירותי חינוך
6.1	5.8	10.6	12.1	9.4	11.2	8.8	עיתונים, ספרים ומכשירי כתיבה
17.0	16.8	28.2	25.0	20.1	23.3	20.4	מופעי תרבות, ספורט ובידור
6.7	5.7	10.3	10.4	7.6	9.5	7.8	הבראה, נופש וטילולים
18.2	21.1	26.6	26.7	38.2	30.5	26.3	מוצרי תרבות ובידור בני-קיימא
7.5	13.2	8.0	8.3	9.5	8.7	10.7	תחביבים, ציוד ספורט ומחנאות
0.3	0.4	2.3	2.0	0.5	1.5	1.0	קנייה ואחזקת יחידת נופש
6.9	7.4	4.5	5.1	4.5	4.9	6.0	מחשב, אינטרנט ומוצריהם

מקור: למ"ס, סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות

* גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

לוח 3.20: הוצאה ממוצעת למשק בית, בקרב קשישים* ובקרב כלל האוכלוסייה - קבוצות משניות, לפי סוג משק הבית, 2005 (המשך)

אחוזים

משקי בית של קשישים						
משקי בית אחרים	זוג, מהם: שבהם קשיש כל משקי בית אחד	זוג, לפחות זוג, קשיש אחד הבית	קשישים לבד	קשישים או זוג בודדים	סה"כ משקי בית של שבהם קשישים (בודד קשישים או זוג)	סה"כ משקי בית אחרים
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
4.8	7.1	4.9	4.7	9.4	6.0	6.5
16.2	17.1	24.8	23.8	28.1	25.0	21.6
57.5	51.0	55.2	55.8	37.9	51.0	51.0
19.7	23.6	14.3	14.7	23.7	17.1	19.9
1.7	1.2	0.8	0.9	0.9	0.9	1.1

הרכב ההוצאה לתחבורה ותקשורת

סה"כ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
נסיעה בתחבורה ציבורית	4.8	7.1	4.9	4.7	9.4	6.0
נסיעה לחוץ לארץ	16.2	17.1	24.8	23.8	28.1	25.0
הוצאות לכלי רכב	57.5	51.0	55.2	55.8	37.9	51.0
דואר, טלפון ותקשורת	19.7	23.6	14.3	14.7	23.7	17.1
הוצאות אחרות	1.7	1.2	0.8	0.9	0.9	0.9

מקור: למ"ס, סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות * גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

לוח 3.21: התפלגות הכנסות במשקי בית של קשישים* ובקרב כלל האוכלוסייה, 2005

אחוזים

משקי בית של קשישים (בודד או זוג)			
כל משקי הבית באוכלוסייה	זוג, לפחות אחד מהם קשיש	קשישים בודדים	סה"כ
100.0	100.0	100.0	100.0
8.0	2.8	2.0	2.4
23.5	30.3	39.7	34.9
18.8	15.2	21.3	18.2
16.0	14.6	12.7	13.7
11.3	10.2	6.6	8.4
7.7	7.6	6.0	6.8
5.0	6.0	4.7	5.3
9.7	13.3	7.2	10.3

מקור: למ"ס, סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות * גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

לוח 3.22: משקי הבית של קשישים⁽¹⁾ מסך משקי הבית בכל עשירון הכנסה⁽²⁾, שנים נבחרות

אחוזים

	2005	2004	2003	2002	2001	1999	1998	
כלל משקי הבית	27.2	27.4	27.4	27.3	27.7	28.0	28.1	
עשירון תחתון	19.1	19.1	16.5	18.0	22.6	23.9	22.9	
עשירון שני	23.9	25.7	23.3	24.4	25.5	26.1	22.1	
עשירון שלישי	31.5	30.7	33.6	27.1	26.8	25.7	26.6	
עשירון רביעי	28.5	28.3	33.1	28.7	30.4	33.8	32.4	
עשירון חמישי	26.2	32.6	28.5	29.0	27.6	29.2	31.6	
עשירון שישי	29.4	30.0	25.6	31.6	30.2	30.3	30.0	
עשירון שביעי	25.5	24.2	25.9	29.6	28.1	27.5	28.8	
עשירון שמיני	29.4	27.4	29.9	27.1	27.7	31.4	29.4	
עשירון תשיעי	30.5	27.0	27.2	29.8	28.5	24.6	31.2	
עשירון עליון	28.0	29.3	30.5	27.8	29.3	27.0	25.9	

מקור: למ"ס, סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות

1. גברים בני 65+ ונשים בנות 60+
2. הכנסה נטו של משק הבית לנפש סטנדרטית; העשירוניים מחולקים על-פי משקי בית בקרב כלל האוכלוסייה

לוח 3.23: מדד ג'יני⁽¹⁾ במשקי בית של קשישים⁽²⁾ ובכלל האוכלוסייה, 2005-2001

משקי בית של קשישים (בודד או זוג)				
כל משקי הבית באוכלוסייה	זוג, לפחות אחד מהם קשיש	קשישים בודדים	סה"כ	
0.360	0.376	0.375	0.379	2001 ⁽³⁾
0.370	0.376	0.368	0.377	2002
0.370	0.390	0.417	0.405	2003
0.380	0.393	0.382	0.395	2004
0.387	0.429	0.383	0.418	2005

מקור: למ"ס, סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות

1. לפי הכנסה נטו לנפש סטנדרטית
2. גברים בני 65+ ונשים בנות 60+
3. הנתון לשנת 2001 אינו כולל את מזרח ירושלים

לוח 3.24: בני 65+ וכלל האוכלוסייה, לפי שיוך לאשכול חברתי-כלכלי⁽¹⁾,
2003

אשכול חברתי-כלכלי ⁽²⁾	רשויות מקומיות ⁽³⁾	בני 65+		כלל האוכלוסייה		סה"כ
		אלפים	אחוזים	אלפים	אחוזים	
		668.9	100.0	6,688.1	100.0	10.0
1	9	1.4	0.2	116.4	1.7	1.2
2	32	20.9	3.1	512.3	7.7	4.1
3	31	12.2	1.8	332.8	5.0	3.7
4	39	129.9	19.4	1,531.0	22.9	8.5
5	49	138.5	20.7	1,256.5	18.8	11.0
6	27	55.7	8.3	523.4	7.8	10.6
7	30	166.3	24.9	1,312.5	19.6	12.7
8	26	135.8	20.3	1,034.4	15.5	13.1
9	7	6.8	1.0	59.7	0.9	11.5
10	2	1.4	0.2	9.1	0.1	15.2

מקור: למ"ס, "אפיון רשויות מקומיות וסיווגן לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה 2003", פרסום מיוחד 1281 באינטרנט, עיבוד מיוחד

1. בדירוג החברתי-כלכלי של הרשויות המקומיות, אשכול 1 מציין את הרמה הנמוכה ביותר ואשכול 10 את הרמה הגבוהה ביותר
2. בשנת 2003, בני 65+ גרו ברשויות מקומיות שהדרוג החברתי-כלכלי הממוצע שלהן היה 5.9. התושבים בני כל הגילים (כלל האוכלוסייה) גרו ברשויות מקומיות שהדרוג הממוצע שלהן היה 5.3
3. כולל: עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות

לוח 3.25: ממדי העוני בקרב משפחות שבראשן עומד קשיש⁽¹⁾ ובקרב כלל האוכלוסייה⁽²⁾, 2003-2005

לאחר תשלומי העברה ומסים ישירים		לפני תשלומי העברה ומסים ישירים		
בכלל האוכלוסייה	בקרב הקשישים	בכלל האוכלוסייה	בקרב הקשישים	
2003				
האוכלוסייה הענייה (אלפים)				
366.3	83.9	645.3	222.7	משפחות
1,426.8	143.3	2,156.2	361.6	נפשות
תחולת העוני (אחוזים)				
19.3	22.3	33.9	59.3	משפחות
22.4	23.0	33.8	58.0	נפשות
2004				
האוכלוסייה הענייה (אלפים)				
394.2	95.4	656.8	225.4	משפחות
1,534.3	156.8	2,184.1	361.4	נפשות
תחולת העוני (אחוזים)				
20.3	25.1	33.7	59.2	משפחות
23.6	25.0	33.6	57.7	נפשות
2005				
האוכלוסייה הענייה (אלפים)				
410.7	94.3	668.2	219.9	משפחות
1,631.5	163.1	2,235.8	360.9	נפשות
תחולת העוני (אחוזים)				
20.6	24.4	33.6	57.0	משפחות ⁽³⁾
24.7	25.2	33.8	55.8	נפשות

מקור: המוסד לביטוח לאומי

1. גברים בני 65+ ונשים בנות 60+
2. כולל מזרח ירושלים
3. חלקן של משפחות שבראשן עומד קשיש מקרב כלל האוכלוסייה הוא 19.6%

לוח 3.26: ממדי העוני בקרב הקשישים⁽¹⁾, לפי הרכב משק הבית, 2005⁽²⁾

אחוז מכלל הקשישים בקבוצה זו	תחולת העוני (אחוזים)	הרכב משק הבית
100.0	20.1	סה"כ
23.8	26.3	גרים לבד
45.2	22.0	גרים עם בן זוג ו/או ילדים ⁽³⁾
15.3	13.9	גרים עם בן זוג ובני משפחה אחרים ⁽⁴⁾
15.8	11.3	גרים עם בני משפחה אחרים ללא בן זוג

מקור: המוסד לביטוח לאומי

1. גברים בני 65+, נשים בנות 60+. בלוחות 3.25 ו-3.27 מוצגים נתונים על משפחות שבראשן עומד קשיש. בלוח זה מוצגים נתונים על כלל הקשישים, ללא הבחנה מי עומד בראש המשפחה או משק הבית
2. כולל מזרח ירושלים
3. ילדים עד גיל 18
4. כולל ילדים מעל גיל 18

לוח 3.27: חלקן של משפחות שבראשן עומד קשיש⁽¹⁾ באוכלוסייה הענייה ובקרב כלל האוכלוסייה, 1998-2005

אחוזים

בכלל האוכלוסייה		באוכלוסייה הענייה				שנה
		לאחר תשלומי העברה ומסים ישירים		לפני תשלומי העברה ומסים ישירים		
משפחות	נפשות	משפחות	נפשות	משפחות	נפשות	
9.9	20.2	11.0	22.8	17.4	35.1	1998
9.8	20.2	12.1	28.2	17.7	36.6	1999
9.9	19.9	12.3	27.5	19.1	37.9	2000
9.8	19.9	11.0	25.2	17.4	35.5	2001
10.0	19.9	10.2	22.8	17.8	35.0	2002
9.8	19.8	10.0	22.9	16.8	34.5	2003 ⁽²⁾
9.6	19.6	10.2	24.2	16.6	34.3	2004 ⁽²⁾
9.8	19.4	10.0	23.0	16.1	32.9	2005 ⁽²⁾

מקור: המוסד לביטוח לאומי

1. גברים בני 65+ ונשים בנות 60+
2. כולל מזרח ירושלים

לוח 3.28: משקי בית של בני +65 ובכלל האוכלוסייה, לפי מדד ביטחון תזונתי⁽¹⁾ וקבוצת אוכלוסייה, 2003

אחוזים

סה"כ	ביטחון תזונתי	אי-ביטחון תזונתי בינוני	אי-ביטחון תזונתי חמור
100	81	12	7
משקי בית של בני +65			
קבוצת אוכלוסייה			
100	83	9	8
יהודים ואחרים ⁽²⁾			
100	79	17	4
מזה: עולי בריה"מ לשעבר ⁽³⁾			
100	74	19	7
ערבים			
100	78	14	8
משקי בית בכלל האוכלוסייה			

מקור: ברג, א'; ברודסקי, ג' ואחרים. 2003, השפעת המצוקה הכלכלית של הזקנים על תנאי חייהם: סקר ארצי, ג'וינט-מכון ברוקדייל

1. על מקור הגדרת מדד ביטחון תזונתי ראו במבוא **ביטחון תזונתי** - אין דאגה, או כמעט אין דאגה להספקת המזון וניהול תקציב המזון, אין מגמה של צמצום באיכות המזון ואין צמצום בהיקף צריכת המזון
- אי-ביטחון תזונתי בינוני** - יש דאגה לגבי הספקת המזון וניהול תקציב המזון, יש מגמה של צמצום באיכות המזון ויש מגמה מתונה של צמצום בהיקף צריכת המזון
- אי-ביטחון תזונתי חמור** - יש דאגה רבה לגבי הספקת המזון וניהול תקציב המזון ויש צמצום ניכר באיכות המזון ובהיקף צריכתו
2. כולל: יהודים, נוצרים שאינם ערבים ואוכלוסייה ללא סיווג דת (ראו מבוא)
3. שעלו משנת 1990 ואילך

לוח 3.29: משקי בית של בני +65, לפי מידת הקור בדירה בחורף ולפי קבוצת אוכלוסייה, 2003

אחוזים

תמיד קר	קר לעתים קרובות	קר לפעמים	לא קר	סה"כ	
8	9	15	68	100	סה"כ
קבוצת אוכלוסייה					
5	7	18	70	100	יהודים ואחרים ⁽¹⁾
17	17	9	57	100 ⁽²⁾	מזה: עולי בריה"מ לשעבר
4	4	12	80	100	ערבים

מקור: ברג, א'; ברודסקי, ג' ואחרים. 2003, השפעת המצוקה הכלכלית של הזקנים על תנאי חייהם: סקר ארצי, גוינט-מכון ברוקדייל

1. כולל: יהודים, נוצרים שאינם ערבים ואוכלוסייה ללא סיווג דת (ראו מבוא)

2. שעלו משנת 1990 ואילך

לוח 3.30: משקי בית של בני +65, לפי הימצאות מים חמים בדירה, ולפי קבוצת אוכלוסייה, 2003

אחוזים

אין בכלל	פעם בשבוע	2-3 פעמים בשבוע	כל יום	סה"כ	
2	3	10	85	100	סה"כ
קבוצת אוכלוסייה					
8	0	8	85	100	יהודים ואחרים ⁽¹⁾
4	4	7	85	100 ⁽²⁾	מזה: עולי בריה"מ לשעבר
0	3	11	87	100	ערבים

מקור: ברג, א'; ברודסקי, ג' ואחרים. 2003, השפעת המצוקה הכלכלית של הזקנים על תנאי חייהם: סקר ארצי, גוינט-מכון ברוקדייל

1. כולל: יהודים, נוצרים שאינם ערבים ואוכלוסייה ללא סיווג דת (ראו מבוא)

2. שעלו משנת 1990 ואילך

לוח 3.31: משקי בית של בני +65, לפי קיום בעיות בדירה ולפי קבוצת אוכלוסייה, 2003

אחוזים

כיורים שבורים/ רצפה	אמבטיה לא תקינה	חלונות שבורים	צנרת או ביוב	רטיבות	סדקים	
4	2	5	9	16	14	סה"כ
						קבוצת אוכלוסייה
4	4	3	12	14	13	יהודים ואחרים ⁽¹⁾
4	2	4	10	15	12	מזה: עולי בריה"מ לשעבר ⁽²⁾
4	2	23	9	24	24	ערבים

מקור: ברג, א'; ברודסקי, ג' ואחרים. 2003, השפעת המצוקה הכלכלית של הזקנים על תנאי חייהם: סקר ארצי, גוינט-מכון ברוקדייל

1. כולל: יהודים, נוצרים שאינם ערבים ואוכלוסייה ללא סיווג דת (ראו מבוא)
2. שעלו משנת 1990 ואילך

לוח 3.32: בעלות על דירה ומספר החדרים הממוצע במשקי בית של קשישים⁽¹⁾ ובכלל האוכלוסייה, לפי סוג משק בית, 2005

אחוזים

משקי בית של קשישים							
משקי בית אחרים	משהם קשיש אחד	מהם: זוג, קשיש אחד	זוג, לפחות אחד קשיש	קשישים בודדים	סה"כ משקי בית של קשישים (בודד או בודד זוג)	סה"כ משקי בית שבהם גרים קשישים	
32.9	83.6	34.6	32.6	67.1	100.0	התפלגות משקי בית של קשישים	
דירות בשכירות ובעלות							
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ ⁽²⁾	
מזה:							
70.7	82.7	79.2	79.4	68.3	74.0	דירות בבעלות	
24.5	15.3	18.0	17.4	24.2	20.7	דירות שכורות	
מספר חדרים ממוצע בדירה							
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ	
10.8	8.4	12.4	11.8	28.6	19.9	עד 2	
32.8	33.2	36.4	36.3	42.9	39.5	2.5-3	
32.6	36.8	33.8	32.7	23.7	28.3	3.5-4	
23.8	21.5	17.5	19.2	4.9	12.3	4.5+	

מקור: למ"ס, סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות

1. גברים בני 65+ ונשים בנות 60+
2. כולל סוגי דיור אחרים - דמי מפתח ומגורים בחינם

לוח 3.33: בני 65+ וכלל האוכלוסייה הגרים בדירה בבעלותם, 2004

אחוזים

נשים	גברים	סה"כ	
69.8	75.9	72.5	כלל בני 65+
			גיל
73.1	77.1	74.9	74-65
65.7	74.0	69.1	75+
			קבוצת אוכלוסייה
68.3	74.4	71.0	יהודים ואחרים
32.8	32.5	32.7	מזה: עולי בריה"מ לשעבר ⁽¹⁾
94.6	95.2	94.9	ערבים
70.6	70.8	70.7	כלל האוכלוסייה ⁽²⁾

מקור: למ"ס, הסקר החברתי

1. שעלו משנת 1990 ואילך

2. אוכלוסיית הסקר היא בני 20+

**לוח 3.34: בני 65+ וכלל האוכלוסייה הגרים לפחות 10 שנים בדירתם
הנוכחית, וותק המגורים בדירה הנוכחית, 2004**

אחוזים

נשים	גברים	סה"כ	
גרים לפחות 10 שנים בדירתם הנוכחית			
61.4	69.4	64.9	כלל בני 65+
גיל			
60.2	69.0	64.2	74-65
62.9	70.1	65.8	75+
קבוצת אוכלוסייה			
59.8	68.2	63.4	יהודים ואחרים
(18.1)	(24.0)	(20.2)	מזה: עולי בריה"מ לשעבר ⁽¹⁾
89.4	85.8	87.7	ערבים
45.0	46.7	45.8	כלל האוכלוסייה ⁽²⁾
ותק המגורים בדירה הנוכחית			
בני 65+: סה"כ			
7.6	5.6	6.7	עד שנה
13.0	11.8	12.5	5-1 שנים
18.0	13.2	15.9	10-5 שנים
14.3	20.4	17.0	20-10 שנים
47.1	49.0	47.9	20+ שנים
כלל האוכלוסייה⁽²⁾			
14.5	14.1	14.3	עד שנה
19.6	19.5	19.5	5-1 שנים
20.8	19.7	20.3	10-5 שנים
21.9	22.9	22.3	20-10 שנים
23.1	23.8	23.5	20+ שנים

מקור: למ"ס, הסקר החברתי

1. שעלו משנת 1990 ואילך

2. אוכלוסיית הסקר היא בני 20+

לוח 3.35: היבטים שונים בסביבת המגורים (תחושת ביטחון וגורמים מפריעים) בקרב בני 65+ וכלל האוכלוסייה, לפי מין, 2004

אחוזים

	בני 65+		סה"כ
	נשים	גברים	
כלל			
האוכלוסייה*			
הפרעת המדרגות לגישה לדירה			
סה"כ	100.0	100.0	100.0
לא כל כך מפריע וכלל לא מפריע	50.9	40.5	37.4
מפריע ומפריע מאוד	16.6	18.5	21.6
יש מעלית	32.4	41.0	41.0
תחושת ביטחון ללכת לבד באזור המגורים בשעת החשיכה			
סה"כ	100.0	100.0	100.0
בטוח ובטוח מאוד	75.8	85.2	70.8
לא כל כך בטוח וכלל לא בטוח	24.3	14.8	29.2
הפרעה בדירה מרעש המגיע מבחוץ			
סה"כ	100.0	100.0	100.0
לא כל כך מפריע וכלל לא מפריע	63.8	61.6	64.9
מפריע ומפריע מאוד	36.2	38.4	35.1
הפרעה מזיהום אוויר באזור המגורים			
סה"כ	100.0	100.0	100.0
לא כל כך מפריע וכלל לא מפריע	61.8	68.1	67.5
מפריע ומפריע מאוד	38.2	32.0	32.5

מקור: למ"ס, הסקר החברתי
* אוכלוסיית הסקר היא בני 20+

לוח 3.36: בעלות על מוצרים בני-קיימא במשקי בית של קשישים* ובקרב כלל האוכלוסייה, לפי סוג משק הבית, 2005

אחוזים

משקי בית אחרים	משקי בית של קשישים				סה"כ משקי בית של קשישים (בודד או בודדים)	סה"כ משקי בית שבהם גרים קשישים	סה"כ משקי בית שבהם קשישים
	מסקי בית אחרים שבהם קשיש אחד לפחות	מהם: זוג, קשיש אחד קשישים	זוג, קשיש אחד קשישים	זוג, קשיש אחד קשישים			
32.9	83.6	34.6	32.6	67.1	100.0	התפלגות משקי בית של קשישים	
79.5	71.7	74.2	75.3	57.0	66.4	68.2	מיקרוגל
18.4	20.6	27.2	28.4	12.2	20.5	20.6	מקפיא עמוק
32.5	22.6	40.8	41.3	19.1	30.5	27.9	מדיח כלים
36.0	16.8	25.1	26.0	11.6	19.0	18.3	מייבש כביסה
94.2	96.8	96.4	96.8	82.5	89.9	92.2	מכונת כביסה
66.8	63.8	76.6	76.8	60.2	68.8	67.1	שואב אבק
67.7	58.9	76.7	75.9	64.7	70.5	66.7	מזגן אוויר
91.5	97.7	96.4	96.2	94.3	95.3	96.1	טלוויזיה
62.3	60.4	61.7	63.1	39.1	51.5	54.4	וידאו
35.6	25.9	14.0	15.6	5.0	10.4	15.5	מכשיר D.V.D
62.4	52.2	32.2	34.1	14.3	24.5	33.6	מחשב ביתי
85.1	91.5	98.1	97.3	95.6	96.5	94.8	קו טלפון אחד לפחות
86.4	84.7	68.2	70.4	41.5	56.4	65.7	טלפון סלולרי אחד לפחות
69.0	71.2	83.2	83.3	76.1	79.8	77.0	מנוי לטלוויזיה בכבלים או בלוויין
48.9	41.3	22.9	25.6	9.3	17.7	25.5	מנוי לאינטרנט
57.7	47.9	44.9	47.1	14.0	31.0	36.5	מכונת אחת לפחות

מקור: למ"ס, סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות * גברים בני 65+ ונשים בנות 60+

לוח 3.37: בני 65+ וכלל האוכלוסייה שברשותם או ברשות בני ביתם
מכונית פרטית או מסחרית (עד 4 טון משקל כולל), 2004

אחוזים			
	נשים	גברים	סה"כ
כלל בני 65+	27.7	44.1	34.8
גיל			
74-65	36.1	52.8	43.8
75+	17.0	30.5	22.5
קבוצת אוכלוסייה			
יהודים ואחרים	28.4	44.8	35.5
מזה: עולי בריה"מ לשעבר ⁽¹⁾	(18.6)	..	(16.4)
ערבים	..	(35.2)	..
כלל האוכלוסייה⁽²⁾	58.3	66.0	62.0

מקור: למ"ס, הסקר החברתי

1. שעלו משנת 1990 ואילך

2. אוכלוסיית הסקר היא בני 20+

לוח 3.38: בני 65+ וכלל האוכלוסייה המורשים לנהוג, לפי גיל ומין, 2005
סוף שנה

נשים	גברים	סה"כ	
מספרים מוחלטים			
57,726	151,824	209,550	בני 65+
45,734	107,258	152,992	בני 65-74
11,992	44,566	56,558	בני 75+
אחוזים מתוך האוכלוסייה המתאימה			
51.0	80.3	65.2	כלל המורשים לנהוג*
14.5	51.3	30.2	בני 65+
22.2	64.1	41.0	בני 65-74
6.3	34.7	17.7	בני 75+

מקור: למ"ס, מצבת הנהגים בישראל
* האחוזים מתייחסים לבני 17+

לוח 3.39: בני 65+ וכלל האוכלוסייה הנפגשים או מדברים בטלפון⁽¹⁾, לפחות פעם בשבוע, עם מישהו מבני משפחתם שאינו גר אִתָּם בדירה, 2004

אחוזים

נשים	גברים	סה"כ	
נפגשים לפחות פעם בשבוע			
70.5	76.5	73.2	כלל בני 65+
גיל			
74.2	79.0	76.4	74-65
66.0	72.6	68.7	75+
קבוצת אוכלוסייה			
70.0	75.4	72.4	יהודים ואחרים
47.5	71.1	56.4	מזה: עולי בריה"מ לשעבר ⁽²⁾
79.5	90.5	84.9	ערבים
69.5	69.2	69.3	כלל האוכלוסייה ⁽³⁾
מדברים בטלפון⁽¹⁾ לפחות פעם בשבוע			
88.7	84.7	87.0	כלל בני 65+
גיל			
90.6	85.4	88.2	74-65
86.3	83.7	85.3	75+
קבוצת אוכלוסייה			
90.0	87.6	89.0	יהודים ואחרים
75.6	81.7	78.0	מזה: עולי בריה"מ לשעבר ⁽²⁾
67.2	(46.7)	57.2	ערבים
87.1	79.0	83.1	כלל האוכלוסייה ⁽³⁾

מקור: למ"ס, הסקר החברתי

1. כולל באמצעות מכשיר פקס או דואר אלקטרוני
2. שעלו משנת 1990 ואילך
3. אוכלוסיית הסקר היא בני 20+

לוח 3.40: בני 65+ וכלל האוכלוסייה שיש להם חברים שאֵתם הם נפגשים
או מדברים בטלפון⁽¹⁾, 2004

אחוזים

נשים	גברים	סה"כ	
71.1	76.5	73.4	כלל בני 65+
			גיל
74.2	77.7	75.8	74-65
67.2	74.6	70.2	75+
			קבוצת אוכלוסייה
72.4	77.0	74.4	יהודים ואחרים
77.8	71.3	75.3	מזה: עולי בריה"מ לשעבר ⁽²⁾
(49.5)	69.2	59.1	ערבים
84.3	89.2	86.7	כלל האוכלוסייה ⁽³⁾

מקור: למ"ס, הסקר החברתי

1. כולל באמצעות מכשיר פקס או דואר אלקטרוני
2. שעלו משנת 1990 ואילך
3. אוכלוסיית הסקר היא בני 20+

לוח 3.41: דיווח על מצבים של הרגשת בדידות בקרב בני 65+ ובקרב כלל האוכלוסייה, 2004

אחוזים

נשים	גברים	סה"כ	
הרגשת בדידות			
100.0	100.0	100.0	כלל בני 65+
34.7	53.9	43.1	אף פעם לא
12.2	13.0	12.6	לעתים רחוקות
27.3	21.8	24.9	לפעמים, מדי פעם
25.1	10.8	18.9	לעתים קרובות
100.0	100.0	100.0	כלל האוכלוסייה⁽¹⁾
37.5	51.3	44.2	אף פעם לא
23.5	23.6	23.6	לעתים רחוקות
25.7	17.4	21.7	לפעמים, מדי פעם
12.9	7.4	10.2	לעתים קרובות
דיווח על הרגשת בדידות לפעמים (מדי פעם) או לעתים קרובות			
52.4	32.6	43.8	כלל בני 65+
גיל			
46.4	30.7	39.2	74-65
59.9	35.5	50.0	75+
קבוצת אוכלוסייה			
52.6	31.6	43.5	יהודים ואחרים
47.3	34.6	42.5	מזה: עולי בריה"מ לשעבר ⁽²⁾
50.1	(45.4)	47.8	ערבים
38.6	24.8	31.9	כלל האוכלוסייה⁽¹⁾

מקור: למ"ס, הסקר החברתי
 1. אוכלוסיית הסקר היא בני 20+
 2. שעלו משנת 1990 ואילך

לוח 3.42: בני 55+⁽¹⁾ וכלל האוכלוסייה התומכים בהוריהם, לפי גיל התומך, מין וסוג התמיכה, 2004

אחוזים

כלל האוכלוסייה ⁽²⁾	64-55	54-20	55+	
עזרה בטיפול אישי				
7.8	(13.3)	7.1	(13.5)	סה"כ
(5.8)	גברים
9.7	..	9.0	(16.9)	נשים
עזרה בסידורים				
33.4	39.2	32.9	37.5	סה"כ
35.1	37.6	34.9	36.2	גברים
31.7	41.1	30.9	39.3	נשים
עזרה כספית				
13.7	20.2	12.8	20.7	סה"כ
16.9	(23.1)	16.0	22.6	גברים
10.5	..	9.8	(18.1)	נשים
ממוצע שעות שבועיות ששימשו לעזרה להורים				
42.1	36.2	43.1	35.2	פחות משעתיים
31.6	(26.6)	32.3	26.8	4-2 שעות
20.4	37.2	24.5	38.1	5 שעות ויותר

מקור: למ"ס, הסקר החברתי

1. בלוח זה לא מוצגים נתונים על בני 65+ בנפרד מאחר שטעויות הדגימה גדולות מדי ולא ניתן להציגם

2. אוכלוסיית הסקר היא בני 20+

לוח 3.43: בני 65+ וכלל האוכלוסייה העוסקים בפעילות התנדבותית בשלושת החודשים שקדמו לריאיון, 2004

אחוזים

נשים	גברים	סה"כ	
9.4	14.7	11.7	כלל בני 65+
13.3	17.8	15.5	כלל האוכלוסייה ⁽¹⁾
מאפיינים של הפעילות ההתנדבותית			
אחוזים מתוך המתנדבים			
100.0	100.0	100.0	סה"כ בני 65+
53.4	43.4	47.9	התנדבות במסגרת ארגון ⁽²⁾
35.5	38.1	37.0	התנדבות באופן פרטי
11.1	18.4	15.1	התנדבות הן במסגרת ארגון והן באופן פרטי
100.0	100.0	100.0	כלל האוכלוסייה⁽¹⁾
42.2	44.9	43.7	התנדבות במסגרת ארגון ⁽²⁾
45.9	40.5	42.9	התנדבות באופן פרטי
11.9	14.6	13.4	התנדבות הן במסגרת ארגון והן באופן פרטי
התנדבו לפחות 10 שעות בחודש⁽³⁾			
49.8	57.1	53.8	בני 65+
31.6	39.1	35.7	כלל האוכלוסייה ⁽¹⁾

מקור: למ"ס, הסקר החברתי

1. אוכלוסיית הסקר היא בני 20+

2. כמו "יד שרה", מד"א, ויצ"ו, משא"ז, ועד הורים וכו'

3. מתוך המתנדבים באופן קבוע

לוח 3.44: הרגלי קריאה של בני 65+ ושל כלל האוכלוסייה, 1999

אחוזים

כלל האוכלוסייה ⁽¹⁾	בני 65+	
עיתון יומי⁽²⁾		
		קראו עיתון יומי לפחות פעם אחת בשבוע האחרון - סה"כ
76.4	60.6	
שפת העיתונים		
		עברית בלבד
55.0	35.0	
		שפות אחרות בלבד
13.8	21.5	
		עברית ושפות אחרות
7.0	4.0	
ימי קריאת העיתון		
		רק בימי חול
8.2	5.3	
		רק בסוף השבוע
17.1	14.9	
		בימי חול ובסוף השבוע
49.8	38.3	
ספרים		
		קראו לפחות ספר אחד בחודש האחרון - סה"כ
47.1	37.5	
קראו בחודש האחרון		
		ספר אחד
17.2	13.0	
		שני ספרים
13.8	10.9	
		שלושה ספרים ויותר
13.5	9.6	
שפת הספרים		
		עברית בלבד
27.7	12.9	
		שפות אחרות בלבד
15.3	19.5	
		עברית ושפות אחרות
2.3	..	
		רשומים בספרייה ⁽³⁾
20.3	8.1	

מקור: למ"ס, שנתון סטטיסטי

1. גילאי 14 ומעלה

2. היוצא לאור בישראל

3. כגון: ספרייה ציבורית וספרייה אוניברסיטה

לוח 3.45: הרגלי בילוי של בני +65 ושל כלל האוכלוסייה, 1999

אחוזים

כלל האוכלוסייה ⁽¹⁾	בני +65	
		ביקרו במופעי במה לפחות פעם אחת בשנה ⁽²⁾ - סה"כ
43.1	33.0	
25.6	21.2	מזה: תאטרון, מחזמר, אופרה ⁽³⁾
20.3	9.3	הופעה מוזיקלית (פופ, רוק וכדומה)
15.3	6.5	מופע קומי
8.6	15.0	קונצרט קלאסי, מקהלה, חזנות
28.2	19.6	ביקרו במוזיאון בארץ לפחות פעם אחת בשנה ⁽²⁾
32.1	12.2	צפו בסרט בבית קולנוע לפחות פעם אחת בחודש ⁽²⁾
91.1	88.3	צפו בטלוויזיה פעם אחת בשבוע ⁽²⁾ לפחות
72.5	63.7	צפו בסרט בטלוויזיה פעם אחת בשבוע ⁽²⁾ לפחות (כולל בוידאו או באמצעי אחר)
60.7	31.4	יצאו לבית קפה, למסעדה, לפאב או למקום דומה בארץ, לפחות פעם אחת בחודש ⁽²⁾

מקור: למ"ס, שנתון סטטיסטי

1. גילאי 14 ומעלה

2. בשנה, בחודש ובשבוע האחרונים לפני הסקר

3. לא כולל הופעות חובבים

לוח 3.46: בני 65+ וכלל האוכלוסייה שיצאו לנופש או לטיול בארץ או בחוץ
לארץ בשנה שקדמה לריאיון, 2004

אחוזים

נשים	גברים	סה"כ	
נופש או טיול בארץ שכלל לינה מחוץ לבית			
22.4	32.1	26.6	כלל בני 65+
גיל			
25.8	34.2	29.7	74-65
18.1	28.9	22.5	75+
45.7	50.2	47.8	כלל האוכלוסייה*
נופש או טיול בחוץ לארץ			
21.0	23.4	22.1	כלל בני 65+
גיל			
26.5	25.0	25.8	74-65
14.2	20.9	16.9	75+
28.8	28.6	28.7	כלל האוכלוסייה*

מקור: למ"ס, הסקר החברתי
* אוכלוסיית הסקר היא בני 20+

לוח 3.47: בני 65+ וכלל האוכלוסייה שהשתתפו בחוגים⁽¹⁾ לספורט, למחשבים לשפות, למלאכת יד וכד' בשנה שקדמה לריאיון, 2004

אחוזים			
	נשים	גברים	סה"כ
כלל בני 65+	22.2	16.4	19.7
גיל			
74-65	24.4	18.9	21.8
75+	19.5	12.6	16.7
כלל האוכלוסייה⁽²⁾	24.8	16.1	20.6

מקור: למ"ס, הסקר החברתי
 1. לא כולל קורסים להכשרה מקצועית או השתלמות מקצועית
 2. אוכלוסיית הסקר היא בני 20+

לוח 3.48: בני +65 וכלל האוכלוסייה, שהשתמשו במחשב⁽¹⁾ ובאינטרנט בבית, בעבודה או במקום אחר, בחודש שקדם לריאיון, 2004

אחוזים

	נשים	גברים	סה"כ
השתמשו במחשב בני +65	8.2	17.2	12.1
כלל האוכלוסייה ⁽²⁾	48.3	55.8	51.9
השתמשו באינטרנט בני +65	61.5	74.4	69.5
אחוזים מתוך אלה שהשתמשו במחשב בחודש שקדם לריאיון			
גיל			
74-65	63.6	75.3	70.9
75+	(54.4)	70.6	64.0
כלל האוכלוסייה ⁽²⁾	78.5	83.4	81.0

מקור: למ"ס, הסקר החברתי

1. לא כולל מחשב כיס

2. אוכלוסיית הסקר היא בני +20

לוח 3.49: בני +65 וכלל האוכלוסייה שדיווחו על חשיפה לעבריינות בשנה האחרונה, לפי מין, 2004

אחוזים

כלל האוכלוסייה ⁽¹⁾	בני +65		סה"כ	
	נשים	גברים		
22.2	14.2	13.8	14.0	סה"כ שנחשפו לעבריינות ⁽²⁾
6.6	6.1	6.1	6.1	מזה: פריצה לדירה ו/או גנבה ממנה
5.8	6.9	2.9	5.2	גנבה אישית ללא שימוש בכוח
17.1	10.8	10.4	10.6	פריצה לרכב ⁽³⁾
2.6	1.9	2.0	1.9	גניבת רכב ⁽³⁾
מתוך אלו שנחשפו לעבריינות, דיווחו למשטרה על:				
53.0	45.1	77.5	59.3	פריצה לדירה ו/או גנבה ממנה
39.1	42.5	48.4	43.9	גנבה אישית ללא שימוש בכוח
51.9	62.8	55.0	58.6	פריצה לרכב
94.6	64.8	100.0	84.8	גניבת רכב

מקור למ"ס, הסקר החברתי

1. אוכלוסיית הסקר היא בני +20
2. כולל פריצה לדירה ו/או גנבה ממנה, גנבה ללא שימוש בכוח או ללא איום בשימוש בכוח, פריצה לרכב, נבת רכב, פגיעה גופנית
3. מתוך אלה שהיה רכב ברשותם או ברשות בני משק הבית

לוח 3.50: שביעות רצון מתחומי חיים שונים בקרב בני 65+ וכלל האוכלוסייה, 2004

אחוזים

מרוצים מ:	סה"כ	מרוצים מאוד	מרוצים	לא כל כך מרוצים	בכלל לא מרוצים
חייהם (באופן כללי)					
בני 65+	100.0	15.2	61.7	16.7	5.4
כלל האוכלוסייה*	100.0	27.8	53.9	13.5	4.3
מצבם הכלכלי					
בני 65+	100.0	5.5	51.5	29.3	12.9
כלל האוכלוסייה*	100.0	6.7	40.8	31.2	21.0
הקשר עם בני המשפחה					
בני 65+	100.0	55.4	39.9	3.7	0.9
כלל האוכלוסייה*	100.0	61.9	32.6	4.1	1.1
הקשר עם החברים					
בני 65+	100.0	32.4	60.7	5.8	0.8
כלל האוכלוסייה*	100.0	45.2	48.7	5.3	0.7
דירת המגורים (באופן כללי)					
בני 65+	100.0	27.6	59.3	9.1	3.8
כלל האוכלוסייה*	100.0	30.7	50.2	12.8	6.2
גודל הדירה					
בני 65+	100.0	25.0	62.8	7.8	4.3
כלל האוכלוסייה*	100.0	28.0	47.9	14.7	9.4
המצב הפיזי של הדירה					
בני 65+	100.0	16.3	59.9	15.2	8.3
כלל האוכלוסייה*	100.0	20.5	46.4	21.2	11.8

מקור: למ"ס, הסקר החברתי
* אוכלוסיית הסקר היא בני 20+

לוח 3.50: שביעות רצון מתחומי חיים שונים בקרב בני 65+ וכלל האוכלוסייה, 2004 (המשך)

אחוזים

מרוצים מ:	סה"כ	מרוצים מאוד	מרוצים	לא כל כך מרוצים	בכלל לא מרוצים
חום הדירה בחורף					
בני 65+	100.0	13.6	63.9	14.2	8.3
כלל האוכלוסייה*	100.0	22.6	50.8	15.6	11.0
קריירת הדירה בקיץ					
בני 65+	100.0	15.1	62.6	14.9	6.7
כלל האוכלוסייה*	100.0	22.3	49.9	16.0	10.9
היחסים עם השכנים					
בני 65+	100.0	23.4	61.4	9.8	4.4
כלל האוכלוסייה*	100.0	27.5	54.4	11.3	5.6
אזור המגורים (באופן כללי)					
בני 65+	100.0	28.1	58.6	8.7	4.0
כלל האוכלוסייה*	100.0	33.0	46.7	12.8	7.2
סידורי התחבורה הציבורית באזור המגורים					
בני 65+	100.0	20.2	55.5	12.7	11.1
כלל האוכלוסייה*	100.0	18.6	44.5	16.2	20.6
כמות השטחים הירוקים, גנים ציבוריים, פארקים באזור המגורים					
בני 65+	100.0	13.5	47.9	17.5	21.1
כלל האוכלוסייה*	100.0	16.1	34.0	19.2	30.7
הניקיון באזור המגורים					
בני 65+	100.0	10.6	46.0	25.3	17.9
כלל האוכלוסייה*	100.0	12.8	38.4	24.9	23.7

מקור: למ"ס, הסקר החברתי
* אוכלוסיית הסקר היא בני 20+

לוח 3.51: הגדרה עצמית של רמת הדתיות בקרב בני 65+ וכלל האוכלוסייה, 2004

אחוזים

נשים	גברים	סה"כ	
בקרב האוכלוסייה היהודית			
100.0	100.0	100.0	סה"כ בני 65+
..	חרדים
..	(11.9)	(10.4)	דתיים
(14.4)	(14.4)	14.4	מסורתיים-דתיים
35.8	26.7	31.9	מסורתיים-לא כל כך דתיים
38.5	44.7	41.2	לא דתיים, חילוניים
100.0	100.0	100.0	סה"כ כלל האוכלוסייה*
7.7	8.3	8.0	חרדים
8.2	9.2	8.7	דתיים
11.9	11.3	11.6	מסורתיים-דתיים
28.4	25.0	26.7	מסורתיים-לא כל כך דתיים
43.8	46.2	44.9	לא דתיים, חילוניים
בקרב האוכלוסייה הלא-יהודית			
100.0	100.0	100.0	סה"כ בני 65+
(33.3)	..	(26.2)	דתיים מאוד
..	55.9	39.1	דתיים
..	לא כל כך דתיים
..	לא דתיים
100.0	100.0	100.0	סה"כ כלל האוכלוסייה*
(13.3)	..	(9.5)	דתיים מאוד
47.7	40.9	44.2	דתיים
20.5	24.8	22.6	לא כל כך דתיים
18.9	28.9	23.7	לא דתיים

מקור: למ"ס, הסקר החברתי
* אוכלוסיית הסקר היא בני 20+